

2176 3

CORREO Argentino (B. A.)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nro. 1585
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nro. 216

SEMANARIO LITUANO, FUNDADO EN 1927.
DIRECCIÓN, REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires

DIRECCIÓN POSTAL: Casilla de Correo 505, B. Aires

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

"LA VOZ DE LOS LITUANOS EN LA ARGENTINA"

ATSKIRO NUMERIO KAINA 1 PEZAS
PRENUMERATA: Argentinoje 20 Arg. perų metams.
Urugvajuje 5 Urugvajaus pezai.
VISUR KITUR 3 Am. dol.
ADRESO pakeitimas veiktul. RAŠTUS ir prenumera-
tas siųsti:
Casilla de Correo 505, B. Aires
ARMENISKAI KREIPTIS:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 356392

Nr. 931

B. A. IRES, KETVIRTADIENIS, RUGPJŪČIO 30 D., 1951 METAI — JUEVES, AGOSTO 30 d. 1951.

METAİ (ARO) XXIII

ESPLENDIDA OORONACION DE UNA CAMPAÑA

La campaña que hace unos meses emprendiera la Confederación General del Trabajo para la reelección del actual mandatario del país, tuvo su efecto culminante en el Cabildo Abierto del Justicialismo llevado a cabo en la Avenida 9 de Julio, donde se congregó una concurrencia enorme de trabajadores y delegaciones obreras llegadas de todos los ámbitos del país, quedando formalmente proclamada la fórmula Perón-Eva Perón para presidente y vice respectivamente para el periodo de 1952 a 1958.

En la emotiva Asamblea quedó demostrada la solidaridad de los gremios que integran la CGT con la obra del general Perón y de su digna esposa.

Con la mirada puesta en los altos destinos de la Patria, y en una asamblea sin precedentes en la historia cívica del país, que se ha de recordar como expresivo ejemplo de fe ciudadana, la población trabajadora reclamó en el magno Cabildo Abierto del Justicialismo, la anhelo fórmula. Masas de trabajadores y representantes de las distintas actividades de la Nación rodearon al primer mandatario y a su incansable colaboradora para reiterarle, en una memorable jornada, la seguridad de su invariable apoyo y hacerles llegar el deseo unánime de que continúen su inmensa obra de reivindicación social.

La Avenida 9 de Julio, escenario del histórico acto, apenas si pudo dar cabida a la enorme y jubilosa muchedumbre que acudió a la infatigable cita en una gigantesca movilización de voluntades.

Junto al Líder de la nacionalidad y a la noble inspiradora de tantas humanitarias obras, las fuerzas laboriosas han hecho del acto una auténtica alabanza que quedará a Perón y a Eva Perón. Lo pudieron ver indecible fervor y así lo entendieron el Líder y su abnegada esposa al aceptar el mandato popular.

En el aire volaron sobre la jubilosa Asamblea 200 aparatos civiles para testimoniar la adhesión de las instituciones aerodeportivas y en todo el país se cumplió el paro decretado por la central obrera.

KORĖJOJ, VĖL VYKSTA KOVOS 130 MYLIŲ FRONTE

Nutrūkus taikos deryboms Korėjoje, Jungtinių Tautų karo vadovybė ir komunistinės Kinijos generoliai kalba tik per radio. JAV generolas Ridgway pareiškė komunistinės Kinijos generolui Nam Il: Arba tūk de rybas, arba atsiskaitys nuo jų, bet pasiskaitys aiškiai.

Spėjama, kad „talkos“ derybos nuo apvalio stalo peršimes vėl tik kovos laukė. Susirėmimai vėl vyksta 130 mylių ilgumo fronte.

Kinėčiai kaltina amerikiečius, būk jų karo lėktuvai skraidė virš Kinijos. Amerikiečiai skelbia, kad visame Korėjos fronte skubiai klijojama komunistinės Kinijos kariuomenė ir kad tos kariuomenės eilėse pastebimi baltvaidžiai kareiviai, atgabenti iš Balkanų ir kitų rusų pavergtų šalių.

PRAGOJE PRASIDĖJO LIDICE SKERDINIŲ BYLA

Max Rostock, buvęs nacių saugumo viršininkas Čekoslovakijoje, dabar teismas Pragoje. Jis sykiu su kitais keturiomis buvusiais nacių pareigūnais čekoslovakijoje teismas už tai, kad 1942 metais, po Bohemijos ir Moravijos naciško „globėjo“ Reinhard Heydrich nužudymo, buvo išaudyti 2,000 lidice kaimo gyventojų vyrų, o moterys ir vaikai patalpinti į priverstinį darbų stovyklas „perauklėjimui“.

— AMERIKOS Jungtinės Valstybės sustreikavus 100,000 vario indus trijos darbininkų. Trumanas paprašė baigti streiką, nes nuo jo kencia apsigynimo industrijos programa. Dalia darbininkų prašo, kad ši industrija būtų suvalstybinta.

— VAKARŲ VOKIETIJOS u. r. ministras Dr. Konrad Adenauer pareiškė Bonnėje, kad už 6 mėnesių jo šalis bus visiškai nepriklausoma ir užims lygias pozicijas Vakarų Europos tautų tarpe.

— SAN SALVADORE ir Meksikoje nuo baistų andų buvo keli žūti žmonijos. Materialiai nuostoliai milžiniški.

— TEHERANE vykusios angli-
perų derybos naftos versmų reikalui, nutrūko.

PROF. KAMINSKO IR MIN. LO- ZORAICIO MINTYS

Vyriausio Lietuvių Išlaisvinti Komiteto (VLIK'o) Tautos Fondo valdytojas Prof. J. Kaminskas 16. 8. 51 suteikė platų pasikalbėjimą „Eltos“ korespondentui apie Tautos Fondo ir kitus aktualius reikalus. Pareiškė, kad T. F. atsirado kartu su VLIK'u dar Lietuvoje, Prof. J. Kaminskas teigia, kad T. F. yra VLIK'o nedaloma dalis. Toliau Prof. Kaminskas korespondentui papasakojo:

„Gal Tamsta paklausi, ar esu patenkintas dabartine T. Fondo būkle? Būsiu atviras: ne, ne ir dar kartą ne. Mes dėjome daug vilčių į mūsų tremties įsikurdinimą. Mokėjusi tiek nuoširdžiai ir, sakysiu, pastoviai remti Lietuvos laisvinimo darbą jos skurdo metais, išlikdinti ir normaliai uždabinanti tremtis, bent tam tikra jos dalis, pradeda kainuoti toli toli nuo jos svarbiausio uždavinio, pakeisdama jį arba vietos viešųjų reikalų rūpinimu, arba dar blogiau — savųjų asmeniniu. Aš tokia išvada turin darvi, vedamas T. Fondo atskaitomybės knygų, o skaitlinės yra žiaurus liūdninkas. Kad ir pastaraisiais metais: mūsų emigracijos visais atvejais varinėjama kolonistai Vokietijoje savo inaisais T. Fondui pradeda aiškiai lenkti tokias mūsų kolonijas, kaip D. Britanijos, Australijos, jau nekalbant apie Pietų Ameriką. Turin kartu pažymėti, kad gražia išimti iš Commonwealth šalių daro Kanada.

Pagalau turin priminti, kad gyvename savotišką pereinamąjį laikotarpį — mūsų emigracijos persitvarkymą ir PLE. Nauji PLE organai be kitu pareisu turėtų pasiimti ir išu T. Fondui rūpinimą. Persitvarkymas dar nėra išbaigtas ir naujai sudaryti organai dar nėra sukurę. Tai to ir T. Fondo T. F. dybės tenka ir toliau padėti daboti T. Fondo reikalus, kuriuos visose stambesnėse mūsų kolonijose T. Fondo atstovybės. Ir kur jos jau suorganizuotos, jų veikla daug padeda padėti gerinti. Optimizmo, kad toliau bus geriau, man netruksta; kad ir su sunkumais, kad ir ne taip sparčiai, kaip reikėtų ir norėtų ir emigrantinė mūsų visuomenė pradeda įsigyventi pastovaus apsidėję principais išdėstus Lietuvos laisvinimo darbui patikrinti. I ta T. Fondo rėmimo principa mes norime pakenkti ir svarbiausi Lietuvos laisvinimo kovos remėjų, mūsų visuomenė JA Valstybės, — tiek naująją, tiek senją mūsų emigraciją.

Tamsta, gerb. Korespondente, be kita ko klaus, kaip yra su „Lietuvio pasu“ ir su aukoms kvituoti ženkliais. Karas Korėjoje ir mums pakilo koją — turėjome nugalėti didelius sunkumus dėl popieriaus stokos ir pavėlavome. Dabar jau esame su tuo reikalu „namie“. Jau išspausdinta pirmoji pasų serija ir baigiama įrašyti; jų pavyzdžius baigiama išsiųsti mūsų emigracijos kolonijoms. Kvituojamųjų markučių trys rūšys jau spausdinamos; dvi likusios uža-
kytos. Negalėdami ir jas pradėsi siųsti. Tais techninėmis priemonėmis — pasais ir ženkliais — norime palengvinti organizacijos vietose aukų rinkimą ir kartu duoti auktojų bent dalinę moralinę satisfakciją, — vaizdų pažymėjimą, kiek jis bus materialiai prisidėjęs prie Lietuvos laisvinimo uždavinio. Kad tame yra kiek ir klatingos minties, — paskatinti aukotojo duosumą, — nenoriu ginti.

Sustiprinti veiklai reikia konsoliduoti visos pozityvios mūsų jėgos ir kartu žadinti mūsų emigrantinės visuomenės aktyvumą. Tamsta, Gerbiama, žina, kad mūsų jėgų konsolidacijos reikalas virto šiandien VLIK'o eiliniu uždaviniu. Tai nėra tik susipratimo su p. Lozoraitis reikalas. I konsolidacijos sąvoką privalome dėti daug svaresni turin, kaip pavieniai mūsų gyvenime reikšminai ir nudirbtino tame bare darbo mes turime daug daugiau, kaip dažnam gal rodosi.

Šiata proga noriu Tamstai priminti, kad VLIK'as yra galutinai nusistatęs leisti savo laikraštį žurnalo po būdžio ir jį panaudodamas vienodam mūsų emigrantinės visuomenės suorientavimui bent pagrindiniams mūsų uždaviniui klausimais.

Pagalau priminsiu Tamstai dar vieną VLIK'o veiklos barą, — mūsų tautinio potencialo ir jo ugdymo reikalą. Kad naujo gyvenimo aplinka labai energingai „griebia“ mūsų naują emigraciją ir kad jį dažnai atsi tikimais rodo mažiausio atsparumo atimlinojančiai gyvenimo veiklai kaip buvo galima tikėti. Tamstai nėra naujiena. Jei norime išlikti veikliais

Visų Argentinos provincijų ir teritorijų delegacijos, visos šalies darbininkų organizacijos, atstovaujantys penkis milijonus narių Generalinėje Darbo Konferencijoje (C. G. T.), visuomenės, mokslo ir meno darbuotojų su iškeltais obalsiais „Perón — Eva Perón“ 22. 8. 51 puošnioje Buenos Aires alėjoje, Avenida 9 de Julio sudarė milijoninę žmonių minią, kuri 1952 - 1958 metų terminui respublikos prezidentu nominavo dabartinį prezidentą, generolą Juan Domingą Perón, o vice - prezidentu - nemulstantį labdaros darbo veikėją, prezidento žmoną, poniją Evą Perón. Paveikslas — „Cabildo Abierto del Justicialismo“, Argentinos istorijoje didžiausias pilietinis susirinkimas, kuri kalbą prezidentas o. šalis ma-
lasi ponija Eva Perón (Klase „B. Aires Herald“)

ir iki galo laisvos Lietuvos kovotojai, jau ir dėl to darosi būtina imtis neatidėliojamų priemonių. Tai būtų tiesioginis PLE uždavinys. Ir svarbiausias. Bet kol PLE susiorganizavimas ir veikla eis tokiu kaip lig šiol tempu, Lietuvos išlaisvimo Tarnyba turi reikalo ir pareigos sekti mūsų visuomenės gyvenimo reikiškimais ir tam tikrais, būtinausiais atsi tikimais veikliai j juos įsijungti. Veiklus, efektyvus įsijungimas dažnai reikiška ne tik iniciatyva, bet ir finansinį įsipareigojimą. Tamsta supranti, kad kiekvienas bet kurios Tarnybos įsipareigojimas gali gale sekina T. Fondo resursus.

T. Fondui tenka tenkinti ir tokius pareikalavimus, kuriuos šiandien kelti viešumon būtų dar per anksti.

Prie Gerb. Prof. Kaminsko pareiškimų norėsiu tik tiek pridėti, kad PLE, tarp kita, turėtų siekti lietuvių išsivystymo tautinio, pašalinio, meninio ir kultūrinio organizacinio moralinio rėmimo. Tuomet bendruomenės būtų natūrali ir visai tautai naudinga.

Lietuvos Diplomatinės Sėfos, Ministras Stasys Lozoraitis taipgi suteikė platų pasikalbėjimą lietuvių spaudos atstovui tuo pačiu metu. Min. Lozoraitis su VLIK'o atstovais susitikus rugsėjo 10, 1951. Jo pasiūlymai yra sekanti:

„A) Lietuvos konstitucija tegali

būti pakeista, atstaus Lietuvos valstybės nepriklausomybę.

b) Lietuvos diplomatinė tarnyba ir Lietuvos diplomatinės sėfos nėra subordinuoti jokiam veiksmui.

Santykiai bei susisiekimas su svetimomis vyriausybėmis tėra diplomatinės tarnybos ir dipl. sėfo kompetencijoje.

Vykdomosios tarnybos užsienio tarnyba panaikinama. Kitos vykdomosios tarnybos tarnybos pavadinamos skyriais.

c) Diplomatinė tarnyba ir diplomatinės sėfos, vykdydami savo uždavinius ir VLIK'as, užsiimdamas tarptautinio pobūdžio klausimais, glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje ir su kitomis organizacijomis.

d) VLIK'as nėra seimas ir neturi jo funkcijų. Vykdomoji tarnyba nėra vyriausybė ir neturi jos funkcijų.

e) Kuo plačiausias visuomenės dalyvavimui tautinėje veikloje patikrinti, kasmet šaukiama konferencija, kuri svarsto tautos reikalus ir organizacinius klausimus užsienyje.

* *

Konferencijoje dalyvauja VLIK'o, PLE, L. Raudonojo Kryžiaus, L. Rezistencijos Santarvės atstovai, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, diplomatinės sėfos ir diplomatiniai atstovai ir asmenys, dėl kurių dalyvavimo bus susitarta tarp VLIK'o ir diplomatinės sėfos.

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblio Choro „DAINA“ Koncertas Sekmadienį, 23. 9. 51, 17:30 val. CONSEJO DE MUJERES SALÉJE — CHARCAS 1155 — Buenos Aires centre

Choro koncertinė dalis, dainų ir šokių pynė.
Chorvedis pianistas A. Kuprevičius,
rezisierius A. Petravičius,
šokių vadovas V. Namikas.
Bilietus jau galima gauti pas Lietuvių Tautinio Meno Ansamblio narius ir „Argentinos Lietuvių Balso“ Redakcijoje.
Visą koloniją maloniai kviečia — RENGĖJAI.

Susivienijimo Vakarai V. Castellino

Šeštadienį, Rugsėjo - Setiembre 8, 1951, nuo 21 val. čekoslovakų salione, Choele Choele 2048, Villa Castellino, Rengia Trečiasis SLA Skyrus. Scenoje pirmą kartą statoma vieno veiksmo komedija „Oia Rami Vietelė“ ir dialogas — šifkartinis pirkimas. Įžanga svečiams \$5.70, nariams \$3.40, viešioms \$2.30. Šokiams grieš orkestras „Conrat“. V. Rengėjai.

Šiais metais tokia konferencija šaukia diplomatinės sėfos ir VLIK'as ne vėliau, kaip už 3-4 mėnesių.

Diplomatinė tarnyba, t. y. diplomatinės ir konsularinės atstovybės yra valdžios įstaigos ir todėl negali kildyti dipl. tarnybai bendradarbiauti su VLIK'u.

Paskutinėmis dienomis kai kuriuose laikraščiuose pasirodė nukreiptų prieš mane puolimų, esą są turis kažkokį totalitarinių tendencijų, siekias būti „vadui“ ir panašiai. Tai piktos ir naivios insinuacijos. Jos parodo, kad žmonės, kurie jas prasi-mano ir platina, neturi dviejų politikui būtinų elementų — proto ir sąžinės.

Savo telegrama Nr. 288 iš 1940 m. birželio mėn. 1 dienos mūsų užsienio reikalų ministeris pranešė visiems pasiuntiniams, kad jeigu Lietuva bus sovietų okupuota, man pavaldama būti Lietuvos diplomatinės, likusios užsienio, sėfo, o min. Dr. J. Šauliui — sėfo pavaduotojui. Abu mane tyriaušybės pavadėdima priėmė ir sovietams užpuolus Lietuvą jis įgyjo galios. Vykdydamas jį aš tuoju pradėjau susisiekti su pasiuntiniais, birželio mėn. 28 dieną turėjau pasitarimą su Dr. Šauliu, liepos mėn. 4 dieną — su min. Skirpa ir t. t. Kai dėl argumento, kad Lietuvos įstatymai nenumato diplomatinės sėfos pareigų, tai mūsų įstatymai nenumato taip pat ir bolševikų okupacijos ir nepaprastos padėties, kuri jos pasekmėje susidarė. Tačiau modernioji — tiek vidus, tiek tarptautinės — teisės doktrina, ypač susidariusi po pirmojo pasaulinio karo, pripažįsta dėsnį, kuriuo einant nepaprastai, pavojus padėty (angliškai — emergency) vyriausybė gali griebtis visų reikalingų priemonių valstybės interesams apsaugoti. Štai pora pavyzdžių to dešnio taikymo. Latvių vyriausybė prieš sovietų įsiveržimą į Latviją taip pat paskyrė diplomatinės sėfos. Ir negirdėti, kad pas latvius kas nors tai ginčytų. Hitlerini užpuolus Daniją, danų pasiuntinys Vašingtone N. Kauffman nutraukė ryšius su savo vyriausybe, pasilikusiu krašte, ir atsisakė klausyti jos įsakymų, ir vis dėlto ėjo toliau savo pareigas ir net pasirašė Danijos vardu Jungtinių Tautų deklaraciją. Tokio atsitikimo Danijos teisėje nebuvo nu-matyta, bet tai buvo kaip tik aktas valstybės interesams apginti. Nepaprastą padėty ir todėl — teisėtą, Galop, užsienio reikalų ministerijos departamentų ar šlap įstaigų arba valdininkų kompetencija ir net pareigų pavadinimas pas mus (kaip ir daugely kitų valstybių) nebuvo nustatyti įstatymais, bet tvarkosi ministerio ar vyriausybės nutarimais.

* *

Taiči, bandymas panaudoti prieš

ANDREI GROMYKO ATVYKO Į SAN FRANCISCO

Anglų laivu Queen Elizabeth 27. 8. 51 į New Yorką atplaukė Sovietų u. r. min. Andrei Gromyko su kitu 31 valdininku. Iš New Yorko, Gromyko su palydovais atvyko į San Francisco, kad pasirašyti sąjungininkų padarytą su Japonija taikos sutartį.

Gromyko visiškai nekalbėjo su JAV korespondentais. Vieton pasikalbėjimo, jis tik perskaitė iš anksto parašytą pranešimą, kuriame sakoma, kad rusai vyksta į San Francisco kalbėti apie taikos pasirašymą su Japonija...

CIVILIZACIJOS LIKIMAS ANT SVARSTYKŲ

JAV generolas Dwight Eisenhower, vyriausias Jungtinių Tautų kariuomenės vadas Vakarų Europoje, atsikreipė į arabų pasaulį ir į visas Vidurinių Rytų tautas, patardamas apsisvarstyti: Pasaulio civilizacijos likimas randasi ant svarstyklių: jeigu norite, kad civilizacija dar būtų išgelbėta, dėkitės prieš bendros Vakarų pasaulio kovos prieš laukiniską rusų „komunizmą“.

— VASINGTONE, sulaukęs 61 m. amžiaus, mirė Stephen T. Early, buvęs Roosevelt valdžioje spaudos sekretorius. Tas pareigas ėjo ir prie prezidento Trumano. Buvo pasitraukęs ir vėl grįžo gruodžio mėnesį, 1950 m., po staigios spaudos sekretoriaus, Charles Ross, mirties darbo metu. Kaip Ross, taip Early buvo palankūs Lietuvai.

— AMERIKA per metų laiko pagamina 250 atominų bombų, daug stipresnių, negu pavartotos antrajame pasauliniame kare, pareiškė Gordon Derr, atominės energijos komisijos pirmininkas New Yorke.

— RUMUNIJOS 13. 8. 51 pasmerkė mirti 4 rumunai, apkaltinti šnipinėjime Amerikai ir Anglijai. Pasmerkti: Gen. Romanescu, b. aviacijos viršininkas, teisėjas Ličiu, pulk. Hosaanca ir adv. Micunesti.

— AMMAN karo teismas 28. 8. 51 nuteisė mirti 6 asmenis, kaltinamus Jordanijos karalius Abdulah nužudyme perėitą mėnesį. Du nuteisti už akių. Išteisinti 4.

— SVEDIJON atbėgu du lenkų laivo Svalofvud jūrininkai paprašė prieglaudos. Kiti 12 iš Lenkijos pagabėjų jūrininkų iš Svedijos vyksta Kanadon.

— ANGLIJAI trūksta anglų. Vyriausybė prašo angliakius paspartinti darbą kasyklose ir ekonominti kurą.

— W. R. HEARST, JAV sensacinės spaudos karalius, sulaukęs 89 m. amžiaus, 14. 8. 51 mirė savo rezidencijoje, Beverly Hills.

— RYPU VOKIETIJOS fabrikus lanko Columbijos ir Venezuėlos komunistų delegacija, susidedanti iš 24 asmenų.

— ARGENTINOS ambasadorius Vašingtone, Dr. H. Paz, 28. 8. 51 įteikė savo kredencialus JAV. prezidentui Trumanui.

— VENGRIJOS, Rumunijos ir Bulgarijos gyventojus iš Jugoslavijos pasienių rusai gabena Sibiran.

— ANGLIJOS, JAV. ir Prancūzijos u. r. ministeriai susitiks Vašingtone 11. 9. 51, svarbiau pasitarimui.

— BOLIVIJA nutarė nesiųsti savo karių Korėjon.

— HONOLULU mieste suimti 7 Hawaii salų komunistai.

diplomatinės sėfos institucija formalus argumentus neturi pagrįsti nei teisės doktrinoje, nei praktikoje.

VLIK'o nariai, J. Norkaitis ir Dr. P. Karvelis iš vienos pusės ir Diplomatinės Sėfos St. Lozoraitis iš kitos, pradėję pasitarimą turty baigti Tautai naudinga išsiaiškinti. Jokiams užsipirkimams neturėtų būti vietos. Teisės, įstatymai ir Tautos reikalai privalo suvienyti visus mūsų vadovaujančius veiksmus, kad nei mažiausio abejonių dėl jų nuosirdu nekiltyt. Mes užsienio lietuviai, kurie aukojamės dėl mūsų Tautos laimės ir gerovės, pagėdaujame, kad visas veikimas, visos pastangos, eity vien Lietuvos išlaisvinimo labui.

Rugsėjo - Setiembre 1 ir 8 dd., A. L. Balso parengimai Lietuvių Klūbe. - Gros BALTICA - Dalyvaukime Visi!

ARGENTINOS LIETUVIŲ
BALSASNepartinis, seniausias ir plačiausias
skaitomas lietuvių laikraštis Pietų
Amerikojespausdinamas savo spaustuviuose
Prenumerata Metams:
Argentinoje 20 Arg. perų
Urugvajuje 5 Urug. pezai.
Visur kitur 3 amerikų doleriai.Raštus, pinigus adresuoti sekančiai
ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS
CASILLA DE CORREO 303, Bs. As.Redakcija ir Administracija
Av. Boedo 737, Bs. As. Tel. 97-4444KOLUMBIJOJE IŠNIEKINTAS
DR. VINCAS KUDIRKA

Sį kartą jau ne rusiški komisariatai, bet lietuviški kunigai išdrijo sužadėtuosius. Dr. Vincas Kudirkas parašė Lietuvos lietuvių kunigų, kun. M. Tamošiūno, redaguotame ir kun. S. Matušio išleista „Kolumbijos Lietuvių“ antrame numeryje (Gruodžio - Vasario 1951), spalvomis padidintame puslapyje, motinai, dėl smetrijos pažymėtame 1918-1951 metais, sudaryti Himno žodžiai: Vietov. Kudirkos žodžiu — Tegul saulė Lietuvos, minėtų kunigų „pa taisyta“ sekančiai: „Tegul Dievas Lietuvos“ ir t.t.

Skaudžiausia, kad „Kolumbijos Lietuvos“ leidžiamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kolumbijoje. Tada ne vien kompromituoja P. L. Bendruomenę, bet pastoja kelią jos kūrimuisi.

Ne tautai, bet sektai tarnaujan- tis elementas, siekdamas savo tiks- lų, niekina tai, kas tautai brangiausia. Kolumbijoje selekciai, o JAV marionai imasi naikinančių „reformų“. Kunigai marionai siū- lo ir Lietuvos vėliavą sužaloti. Poeto J. Tysliavos redaguojamoje „Vienybėje“ (S. XII. 50) A. J. rašo:

„Jau trečią kartą Chicago Draug- as kelia mintį pakeisti mūsų tautiš- ką vėliavą. Yra įrodinėjama, kad mūsų vėliava turi būti baltai, su kryžium ir vietoje geltonos spalvos turėtų būti baltas. Mat, geltona spal- va esanti nereikšminga... Primity- tina įrodinėjama, kad vėliavos pa- keitimą gali atlikti dabar ir net iki vasario 16 d. VLIK'as.“

Pasidūrėjus į tuos Draugo išve- džiojimus atrodo jie visai nesąmonin- gi. Draugas atkuria valstybę ne iš to galo.

Neatrodė, kad VLIK'as pasinau- dos Draugo patarimais ir vykdys tas nesąmones. Juk VLIK'as dabartinio laiku turi rimtesnių darbų atlikti tėvynės vadavimo darbe.

Be to, dar yra didelės klausimas, ar yra VLIK'o kompetencija tokiais išdargoms daryti. Benkia nepamir- ti, kad daug didesnę mūsų tautos da- lis yra už geležinės uždangos. Juk ir jie turi balsą dėl tos vėliavos. O ta vėliava jau yra partizanų krauju aptaškyta.

Ar pagalvoja Draugas, kaip gi bus kai mes grįšime į tėvynę su nau- ja „moderniška“ vėliava ir nuplėję partizanų iškeltą „netinkamą“, iš- kabinsime savą. Kažin ar drįs tai padaryti p. p. Ašoklis ir Valatkaitis, kurie įrodinėja vėliavos pakeitimo reikalingumą.

Taip, čia tremtyje mes galime vi- sokių nesąmonių pridurti.

Bet visam kam turi būti ribos. Pirmia reikia padėti pastangos, kad Lietuvoje neplevetuotų raudona komunistų vėliava su plautuvu ir kū- ju. Paskiau, grįžus, tinkamai pager- ti tą mūsų seną ir garbingą vėliavą. O vėliau jau galvoti apie pakeitimą jos, visai tautai.

Aš dar sugrįžtu ir prie mūsų tris- palvės tos „nemėgiamos“ ir „bereikš- mės“ geltonos spalvos. (Ašoklio žo- džiai).

Tur būt jau p. Ašoklis ir Valat- kaitis pamiršo ar nežino, kad mūsų trispalvės geltona spalva yra aplai- styta Lietuvos nepriklausomybės ka- rių krauju. Ši spalva, nepriklausomy- bės karių krauju puošė ir ženklini ka- rių uniformą ir jos ženklus. Taigi, ar ta spalva yra nereikšminga?

Būtų gerai, kad šiuo opiu klau- simu išsirtų spaudoje ir mūsų gar- bingieji visuomenės atstovai.

**Lietuviškų knygų ne-
daug teturime, jos
gimsta per vargą ir
aukas, brangink jas!**

Casa Musketas

Savininkas Adolfas Musketas.
Sanabria 2790/92, Buenos Aires.
Telefonas: 50-5048.Parduoda ir išnuomoja pianus. Dirba nau-
jus ir taiso Radio Aparatus. Parduoda lietuviš-
kus ir įvairius plokšteles. Parduoda akordeo-
nus. — Visais muzikos instrumentų reikais
kreipkitės šion lietuvių firmos.

Lietuviai Penkiuose Kontinentuose

SIMKUS APIE V. EUROPOJ ESAN-
CIUS LIET. DAILININKUS

„S. L.“ Nr. 166 taip bylojo: „Eilė buržuazinių dailininkų sėmė savo „Ikvėpimą“ iš Paryžiaus dekadanso drumzlinių šaltinių ir buvo nuolat kon- flikte su liaudimi. Tokie buržuazijos tarna-ai, kaip Gaidikas, Samuolis, Va- lėska, Vizgirda, Arbiblatas ir kiti, tiesiog klejojo spalvomis be turinio ir formos. Buržuazinė spauda juos be jokio saiko garbino. Bet laudis nepri- pažino tokio „meno“... žodžiu, V. Europoj laisvę pasirinkę mūsų dailininkai, įvertinti ir pripažinti geriausių kritikių, apsaugiami komunistams „ne- tikusiais“ tik dėl to, kad jie nėra komunistai. Viskas bolševikų „mene“ turi tarnauti propagandai. Imkime kad ir Maskvos Tretjakovo galerijoj suruoštą parodą, kurioje buvo parin- ti ir 20 bolševikams priimtinių liet. dailininkų kūrinių. Po čekistinio tik- rinimo ten galiausia buvo leista išsta- tyti tik Maskonio brigados Mikake- vičiaus portretą, Janulio — Motinos didvyrės, A. Želalienės portretą, žmu- dinavimais — „I nakties gaudymą“ ir „Nemuno intaką“, V. Dilkos — „Kolchozo steigiamąjį susirinkimą“ grafiki: Gaidiko — S. Neris poemos apie Staliną 6 iliustracijos, Tarabli- dienės — 2 žemaitės pasakojimų ilus- tracijos ir Buračo — „Žiemą“, skul- torių: P. Aleksandravičiaus — žemai- tės portretą, žuklio — V. Kapsuko biustą, Mikėno — Melnikaitės por- tretą, Petruolio kompoziciją „Komunistų susaūdamas“.

— J. KRIAUCIŪNAS surado nau- ją būdą dažams gaminti; K. Dankša parašė 600 psl. „Neorganinės Che- mijos“ vadovėlį. Technikos mokyklų kandidatus VI. Slizys tiria hidraul- nių kalkių gamybą.

FILMOS BOLŠEVIKISKOJ
TARNYBOJ

Gruodžio 30 d. resp. studijoj buvo baigta gaminti spal. filmas, pavadinta „Sovietinė Lietuva“. Joj „turėjo“ bū- ti atvaizduoti Sov. Lietuvos laimėjimai per Stalino penkmetį. Filmą pagaminta bendromis „Maskvos Film“ ir Sov. Lietuvos filmų studijos pastan- gomis. Vyr. režis. O. Podgoreckos, režis. J. Maciulevičius, vyr. operato- rius stal. premij. laureatas T. Gonov- as, operatoriai: Stasosovas, Poine- ko ir L. Taurimais. Scenarijus au- torius — T. Tilvytis, muzika — B. Dvariono. Filmoj rodoma Baltijos jū- ra, kur vežamos žuvys, į pliačiąją te- vynę“ 1952 m. duoklės sąskaita, Kla- pėdos „Trinčių“ Kauno šilko fabri- kai, kolchozų „Laimėjimai“ su ilus- tracijomis iš Pakruojaus rajono kol- ūkio „Gegužės pirmoji“. Soviet. Lie- tuvos dešimtmečio proga buvo rodoma lietuviškai įkalbėta filmas „Berlyno užėjimas“, kur gavo pasirodyti stalin- nio „laureatas“ J. Rudzinskasis, ar- tistai B. Kisieliūnas, P. Zubonas, B. Bratkaukaitė, G. Jackeivičiūtė, O. Juo- dytė, J. Spirigis ir kt. Studija taip pat parengė filmos „Kūbanės kazo- kai“ liet. versiją. Pagal Baltušio ir stal. laureato S. Gabrieliūno scenar-riją „Tollimo apylinkė“ baigta ruoš- ti filmas. Joj išdergiama visa, kas buvo gera N. Lietuvoj, išaukstinami kol. ūkiai etc.; užtat ją už tą dergimą kinematografijos ministerija, kaip ir filmą „Martytė“, „užgry“, o dabar „suka“ soviet. respublikų kinemato- grafai.

— LITUANISTIKOS MOKYKLA. S. Bostone antruosius mokslo metus baigė birželio 16 d. Mokykloje mo- kėsi 130 pradžios ir aukštesnių mo- kyklų mokinių. Mokyklą lėmė: P. Blumai, Dr. Giedraitis, Dr. Gimbutis, m. akt. Kačinas, V. Kulbokas, V. Kuobakienė, S. Lizdenienė, P. Šmit- tienė ir kun. M. Mažutis. Pabaigtu- vėms kun. Kontautas parodė filmą iš Lietuvos istorijos bei kultūrinio gy- venimo.

— V. PIGAGA ir A. TALAKAUS KAS ir Worcesterio, Mas., baigė Bos- tono universitetą, o A. Kriaučelis, L. Koskinas ir Bartuška — vietos Clark universitetą.

— ALFONSAUS PAULIUKONIS, 42 m. amžiaus, darbe Rio de Janeiro krito ir išsilaušė dėl šonkaulius. Lai- ku suteikus medicinos pagalbą, ligonis baigia sveikti.

— JUOZAS KAZIOKAS, buvęs tremtinys, gavo ekonominių mokslų daktaro laipsnį Yale universitete, JAV.

— ROMANAS BILIONAS, iš trem- ties atvykęs į JAV, baigė aviacijos mokyklą ir įstojo karo tarnybon.

— DR. WALTER MANEIKIS yra profesorius De Paul Universitete Chi- cagoje.

CHORŲ VEDĖJAI IR MOKYTOJAI
OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Karosas Antanas dirba Tallat Kelpas vardo muzikos mokykloje VII niuje, kaip šios įstaigos direktorius. Karosas Juozas dirbo prie ju- biliejinės dainų šventės, kaip vienas vyriausių dirigentų. Apdovanotas, kaip ir kiti nusipelnę Staliniui vyrai. Kaveckas Konradas — taip pat dainų šventės vyr. dirigentas. Knešenas Vincas vadovauja švenčių mokytojų seminarijos cho- rui.

Kojelis Antanas dėsto Anykš- čių vidurinėje mokykloje muziką. Kriaunevičius Viktoras dė- sto muzikos dalykus Vilniaus Tallat Kelpas vardo muzikos mokykloje.

Kruopis Kazys vadovauja Vil- niaus „Raudonosios žvaigždės“ kom- binato chorui.

Kučionis Vladas dirba, kaip Kauno „Audimo“ fabriko choro ve- dėjas.

Lecneris Chaimas, sūnus Jo- sifo, dirba kaip vienas Lietuvos TSR meno reikalų tvarkytojų meno reika- lų valdyboje.

Lingis Juozas, stalininės premij- jos laureatas paskirtas vyriausioju šokių šventės vadovu.

Lipsicas Judelis, Irmės sūnus, yra vienas didžiausių Lietuvos TSR meno reikalų tvarkytojų.

Martikonis Pranas dirba Uk- mergės II-oje vidurinėje mokykloje, muzikos mokytojas ir choro vadovas.

Martinonis Nikodemas dėsto muziką Kauno Muzikos mokykloje.

Miklaševičius Visvaldas va- dovauja Alytaus vidurinės mokyklos chorui.

Mileišis Alfonsas dirba Kauno žemės ūkio akademijoje, šokių vado- vas.

Mongirdas Mykolas tarnauja Vilniaus valstybinėje konservatorijo- je, direktoriaus pavaduotojas.

Morkėvičius Simonas vado- vauja Utenos vidurinės mokyklos cho- rui.

Motiekaitis Jonas dirbo prie dainų šventės ruošimo darbu, kaip vie- nas vyresniųjų dirigentų.

Olšauskas Antanas vadovauja Kauno medicinos darbuotojų profes-inės sąjungos chorui.

Petruskas Vladas vadovau- ja Kauno IV vidurinės mokyklos cho- rui.

Pėželis Juozas dėsto muzikos dalykus Šiaulių mokytojų institute ir vadovauja chorui.

Puodžiūnas Stasys vadovau- ja Kovarsko septynmetės mokyklos chorui.

Rovas Adomas vadovauja Akme- nės vidurinės mokyklos chorui.

Servas Pranas dirba LTSR lau- dies ansamblyje, kaip koncertmeisteris.

Sidaras Kostas vadovauja Kai- sedorių vidurinės mokyklos chorui.

Slušnyš Steponas vadovauja Plungės vidurinės mokyklos chorui.

Staniulis Jonas dėsto muziką Kauno V-oje septynmetėje mokyklo- je.

Stravinskis Jonas dirba Drus- kininkų vidurinėje mokykloje.

Strazdas Jurgis dėsto muziką ir vadovauja chorui Kauno I-oje vi- durinėje mokykloje.

Stundys Zigmas vadovauja šir- vintų vidurinės mokyklos chorui ir ten pat mokytojauja.

Šarkauskas Antanas vadovau- ja Ukmergės vidurinės mokyklos cho- rui.

Šiauštilis Bronius dėsto muzi- ką Klaipėdos mokytojų seminarijoje.

Šidlauskas Juozas vadovauja Panevėžio I-osios vidurinės mokyk- los chorui.

Šilkaitis Vaclovas vadovauja Kauno „Vilko“ kombinato chorui.

Šimkevičius Kalikstas dirba Telšių mokytojų seminarijoje.

Slizys Bronius dėsto muzikos dalykus Šiaulių muzikos mokykloje.

Slizys Pranas vadovauja Vil- niaus valstybinio universiteto chorui.

Svedas Jonas esąs labai nusipel- nęs bolševikų partijai, nekartą apdo- vanotas medaliais. Dainų šventėje dalyvavo kaip vyr. dirigentas.

Tamoliūnas Povilas dirba kaip Vilniaus respublikinių mokytojų na- mų choro vadovas.

Unguraitis Mindaugas dirba Seirijų vidurinėje mokykloje.

Ugintius Bronius esąs pasižy- mėjęs skudutininkas ir dirbęs LT SR liaudies ansamblyje.

ROKISKIO „BURŽUJAI“ IŠVERTI
SIBIRO KATORGON

Negaunate laišku nuo savo moti- nos? Gal ji jau mirė Sibiro kator- goje? Gal elgetauja okupuotoj Liet-uvoj?...

Juozas Gaigalas patiekia Drange išveštų Rokiskio apylinkės gyventojų charakteristiką. Pacituojame:

Antanas Ščiuka su žmona iš Rokiskio m.; abu daugiau kaip 60 metų amžiaus. A. Ščiuka jautas būdamas surinkdavo senus užraktus, suremontuodavo ir po to turguje nuo staliuko prekiaudavo. Savo kruvinu prakaitu susitupė pinigų, išrengė sau šaltkalvio dirbtuvėlę rusyje, vėl dirbo nuo tamsos iki tamsos. Žmo- gus negėrė alkoholio ir net nerūkė, tai per taupumą įsigijo geležies reik- menų krautuve, namus ir šaltkalvių dirbtuvę. Sovietai atėję tą tikrą vargo pele - proletarą išvarė iš savo namų ir krantvės, visą nacionalizav- vo, užgrobė. Ir vežant pro Vilnių į Sibirą senukas vagone pasimirė.

Speičytės dvi sesutės su 78 metų bobute iš Sera- piniško kaimo. Komunistai norėjo „sumedžioti“ Serapiniškio kaimo mo- kytoją Speičį su žmona, kadangi tas per 20 mokytojų metų kaip rim- tas, taupus ir blaivus žmogus buvo pasistatęs naujus namus. Jei jis ti- ri naujus namus — ne vagystėmis, bet tvarkingu darbu ir taupumu pa- sistatęs — tai jis jau „buožė“!

Medžiotojai nerado Speičių na- muose, tai vakare pagrobė 78 metų bobutę ir dvi mergaites Speičytės: vieną 5 metų ir antrą 7 metų am- žiaus! Stal ar žmogaus protas gali suprasti, kad 5, 7 ir 78 metų amžiaus žmogystės jau „pavojingas elemen- tai“ esamai santvarkai! Ir jas už- darg gyvulinį vagoną išvežė Sibi- rui.

Ant. Jasinevičius su žmo- na ir sūnum 13 metų amžiaus. Žmo- gelis turėjo 3 hektarus (arti 5 akrų) žemės prie Rokiskio. Dirbo nuo lau- nystės kaip „juodas jautis“, važiuo- davo išdarbiauti, buvo blaivus Jo- kiom partijom nepriklausė. Kaip darbštus žmogus ir taupus, turėjo gražius mažus namukus išrengęs, ge- rai įdirbęs tuos 3 ha. žemės. Apylin- kės prasigėrė burliokai jam pavy- dėjo. Kai ragino visus ūkininkus dėti kolchozui, tas 3 hektarus „bu- žė“ neateję, susirinkimas, užtat jis su šeima įgrūdavo gyvulinį vagoną ir išvežė Sibirui.

Blūdžins, gimnazijos mo- kytojas, su žmona ir dviem mažam du- kelėm iš Rokiskio. Išimtinai buvo bepartijvis žmogus. Negėrė ir nerū- kė tai turėjo pasistatęs namukus. Tas „kapitalistas“ buvo tuo „pavojin- gas“ okupantams, kad jis kaip gam- tos mokytojas be mokytojų pareigų buvo Rokiskio liaudies muziejaus ve- dėjas ir jis surinko ir tą muziejų iš apylinkės daug liaudies dievdirbių išdrožintų senovinių kryžių, Ka- dangi liaudies kryžiai yra „pavojin- ga, revoliucinė medžiaga“, tai mokytoją su šeima — į vagonus ir į Sibirą!

Sukys Juozas, luošas žmo- gus, mokytojas. Mokėjo rusų kalbą ir iš Sovietų atsiųstus rusų politru- kus mokino lietuviškai kalbėti. Ji- sai buvo nuo senų laikų kalresnių pažirų ir simpatizavo bolševikams. Vienok jis buvo lietuvis. Rusams to pakako. Išstremiami Sibirui vy- ras su žmona. Moteris, gimdydama gyvuliniam vagonė — miršta. Ebe- lonas po šešono eina Sibiro linkui, palikdami Lietuvos raudančius ari- mus...

— GEN. NAGIUS — NAGEVI- ČIUS, gyvenantis Willoughby, O. ne- seniai bebūdamas bažnyčioje apalo- jo ir dvi savaiti išgulėjo ligoninėje. Da- bar vėl atsigaavo ir grįžo į savo bu- dą. Gyvena vienoje Willoughby kati- likų klebonijoje, kur talkina savo darbu jo žmona, Gen. Nagių bir- želio mėn. suėję 71 m. amžiaus.

— L. ALEKSYNAS baigė medi- cinos fakultetą Chicagos universitete. Vaisvila.

KIPRAS PETRAUSKAS SOKA
PAGAL OKUPANTŲ MUZIKĄ

Bolševikai neatleido nuo pareigos dalyvauti gatyv eisenose gegužės pir- mąje net senuko Kipro Petrausko, ku- ris kartu su J. Grybansku, J. Pet- raskevičiūte, J. Stasiūnu, J. Dantaru- tu, J. Svedu, J. Lingiu, Pr. Stepuliu ir kitais stalininiais „laureatais“ tu- rėjo žingsniuoti pro tribūną Vilniu-je, kartu su visa „liaudimi“. O tribūnoje stovėjo Sniečkus, Gedvilas, Paleckis bei kiti „vadovai“. Tų „vadovų“ išvardinime sovietų spau- doje Sniečkus minimas vis pirmoje, Gedvilas antroje, o Paleckis tik tre- čioje vietoje. Tuo patys bolševikai urispažista, kad vyriausias okupu- tuos tarmas yra Sniečkus, paskui sėka Gedvilas, o ant galo, šau tik kaip iš- kaba, pastatytas Paleckis.

— DR. H. LUKOSEVIČIUS, ku- ris po atvykimo iš Parvžians gyve- no Argentinoje, dabar sukurė šeimos židinį JAV, apsisėdęs su iš trem- ties atvykusia p-le L. Šimkevičiūte.

LEISTA PASTATYTI PAMINKLAS
DARUI IR GIRĖNUI

Per 15 metų Darinį ir Girėnui pa- minklo statymo komisija JAV su- rinko vos 5.000 dolerių. Brooklyn lietuvių komisija iš adv. Briedžio, prel. Balkūno, šaltio, ponos Spudie- nės ir LDS atstovo A. Gilmano lan- kėsi pas New Yorko parkų komisi- jonierius ir gavo leidimą pastatyti paminklą alkstėje Lituanica, Brooklyn.

Ornamentinis ar meniškas pamink- las kiauotu nuo 20 iki 50 tūkst. do- lerių, žinoma ir už didesnę sumą ga- lima pastatyti, jeigu JAV lietuvių su- gebėtų sudėti tų didžiųjų šievių vardo įamžinimui. Bet, anot Gilma- no, kol didesnę sumą surinksime, tai patiems komisijos nariams jau reik- šės statyti paminklus...

Taigi nusitarta pastatyti tik stie- bas ant marmorinės papėdės su at- tinkamais įrašais.

LIETUVIŲ POLITINIŲ KALINIŲ
ATSISAUKIMAS

Prasidėjus vienuoliktoms metams nuo Lietuvos okupacijos, buvę nacių ir bolševikų kalėjimų kaliniai, Lietu- viai visuomenininkai, paskelbė kolek- tyvų atsisaukimą į laisvąjį pasaulį, prašydami juo greičiau išlaisvinti Lietuvą, Latviją ir Estiją iš nuo- mės bolševikų vergijos.

Atsisaukimą pasirašo vien Chica- goje gyvenanti buvę nacių — bol- ševikų kankinti lietuviai:

Bildušas, Br. Draugelis, Jonas Gar- busevičius, kun. Kaz. Jursėnas, Gra- silda Jursėnaitė, Emilija Jursėnaitė, Mykolas Kalmantas, Juozas Klimavi- čius, Meldaišis, Edvardas Pikelis, Pe- traitis, Jonas Petrėnas, Mikas Reklai- tis, Vl. Reklaitis, Valerijonas Šim- kus, Ona Šimkus, Juozas Tumas, O. Zadvadydas, Juozas Žičkus, J. Kojelis, Mackevičius, Liūdas Taujenis, Mac- kevičius adresas: 4604 S. Paulina Av., Chicago, Ill., USA.

SUSIVINIJIMO VASARNAMIS
NARIAMS

Susiviniėjimas Lietuvių Amerikoje buvo suteikęs paskolą vienam plie- činiui. Kaip garantija buvo užstaty- tas namas Atlantic City pajūry. Tas namas liko Susiviniėjimui. SLA jame įrengė poilsio namus. Nariai, atos- togdami savo draugijos namuose, dienai už nakvynę moka nuo 2,50 iki 4,00 dolerių.

Prirašanti 25 naujus narius orga- nizatoriai, gauna nemokamą kelionę į vasarnamį ir nemokamą nakvynę porą savaitių laiko tame puosniame pajūry.

— M. KRIKACIŪNAS išrinktas pirminku Chicagoje steigtos Lietu- vių Matematikų - Fizikų Draugijos. Sekretorius A. Zujus, vald. narys M. Vaisvila.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS
ORGANIZUOJAMAS(Organizacinės Komisijos
Informacijos.)

Tautos gyvybei išlaikyti ir jos egzis- tencijai pagrįsti svarbus ne tik jos gyventojų skaičius, jų ekonominiai turtai, bet didelė dalimi ir jos kultū- ra. Tokiam išsilikymo vyksme ma- žoms tautos kultūrinės vertybės, kul- tūrinis lygis dažnai turi didžiausią reikšmę.

Bet ir pačioje tautos kultūros kū- ryboje ypatingai svarbus būdingo- sios, individualinės tautos kultūros puoselėjimas, o šio srityje, pačios kultūros vertybių bei duomenų tyrinėji- mas. Šalia savo pačios kultūros ly- gio kėlimo, tuo būdu tauta įneša savo dalį ir į bendrąjį žmonių kultūros lobyną.

Šiam tikslui reikalinga tam tikra specialinė moksline institucija būdin- gai tautos kultūrai tirti bei jos pro- blemoms nagrinėti. Tokia iš rimtai sa- varankamą mokslo darbui pasiruoš- nų mokslinei specializacijai sudaryta institucija bent kultūrinio darbo srityje pastato tautą lygjomis su kitomis senų kultūrinių tradicijų tautomis ir tuo būdu įgalina tą tautą įsigyti at- tinkamą respektą tarptautinėje plot- mėje bei atitinkamą svorį tautų pa- žangoje ir jų varžytinėse.

Šiokios institucijos reikšmė šiuo me- tu mums dar padidėja. Laisvalaimė Vakarų pasaulyje atsidūrusiems Lietu- viams tenka pareiga tęsti ir išauginti objektyvius lituanistikos mokslų tra- dicitijas, kurios turi didelę savo reikš- mę ir mūsų tautos likiminėje kovoje.

Tokios moksline institucijos steig- mo mintys Vakaruose, specialiai Jung- tinės Amerikos Valstybėse, jau nuo seniau brendo vieno kito mūsų moks- lininko ir visuomeninko galvoje.

Visa tai turėdama prieš akis, Lietu- viai Profesorius Draugijos Amerikoje Valdyba pasiūlė metiniam narių su- važiavimui, įvykstant 1951 m. vasa- rio 17 d. Cicerioje, Illinois, steigti Li- tuanistikos Institutą Jungtinėse Ame- rikos Valstybėse, šuvažiaiviams, kla- simą išdiskutuotus, visais balsais tam pasiūlymui pritarė ir LPDA Valdyba! pavedė tokį institutą neatidėliojant įkurti.

Po to netrukus Valdyba iš savo tar- po paskyrė komisiją (Dr. P. Joniką, Dr. D. Krivicką, Dr. V. Vilamą) Li- tuanistikos Instituto organizuoti. Ko- misijos svarbiausias uždavinys — pa- ruošti instituto statutą ir apsvaistyti būdus instituto lėšoms teikti, kurios, be abejo, yra viena iš svarbiausių in- stituto gyvavimo sąlygų.

Šiuo metu jau paruošti Lituanisti- kos Instituto moksline sąrangos sta- tuto apmatai. Prieš galutinai statu- tą formuluoti, kreipiamasi pirmiau- siai į mokslinekus lituanistus, kvie- čiami savo pareikšti čia įvairius kla- simais savo nuomonę bei pasiūlymus.

Pagal tuos apmatius, Lituanistiko- s Institutas būtų moksline institucija, kurios apimtis, talkantys prie laiko ir aplinkybių, būtų kiek platesnė negu paprastai. Instituto tikslas būtų — tirti lietuvių kalbą, lietuvių literatū- rą, lietuvių tautotyją, Lietuvos pros- torą, Lietuvos istoriją ir Lietuvos geo- grafiją, gal net įtraukiant ir kitus glaudžiai su šiuo sričių lietuvių kul- tūros susijusius dalykus; taip pat in- stitutui rūpėtų rinkti, tvarkyti ir skelbti šiuo sričių medžiagą bei šaltinius ir skelbti jų dalykų studijas, prireikus net ir jų popularizacijas. Suprantama, kad svarbus instituto dėmesys būtų skiriamas Amerikos lietuvių kultūros dirvonams.

Lituanistikos Instituto darbu pasi- ruošusių specialistų bei pagalbinių- ketrūsta. Ir minimumas šaltinių bei mokslo priemonių dabartinio metu yra arba gali būti prieinami. Boreika moralinės ir ypač materialinės mūsų vi- suomenės paramos. Bet šitokiam di- dینگam ir reikšmingam užsiimimui, kaip pirmą kartą lietuvių tautos isto- rijoje kuriamai autoritetingai mokli- nei įstaigai — Lituanistikos Institutui —, steigiamam už Lietuvos ribų esan- čių lietuvių, atrodė paramos nė vienas sąmoningas lietuvis ar patriotinė orga- nizacija negalėtų atsisakyti.

L. P. D. A. adresas: 1836 So, 49 Ct., Cicerio 50, Ill., USA.

JAU PRADEDAMAS

RUOŠTI SPAUDAI —

KAIP KIEKVIAIS METAIS

Veidmainingumo Rekordai

Tokios nuomonės buvęs ir Merkys. Pulkinkas Skučas buvo priverstas pasitraukti iš pareigų ir prezidento palieptu sumintas ir padėtas į kalėjimą drauge su Saugumo departamento direktorium Povilaitiu.

Dabar Merkys tikėjosi, kad asmeniui pasimatymu su SSSR užsienio reikalų komisaru Molotovu jam pasiseks likviduoti nesuspėjusius ir atkurti „abšaliu pasitikėjimu paremtus santykius“.

Molotovas sutikęs jį priimti. Nutarta buvo, kad ministeris pirminkas vyks į Maskvą Urbšo, užsienio reikalų ministerio, lydimas.

Maskvoje buvo sutiktas labai šaltai, beveik nedraugiškai, bei įprastu tokiu atveju mandagumo pozymių. Mūsų atstovas Maskvoje pareiškė, kad jis iš mūsų vizito nieko gero nelaikys. Jam atrodė, kad Pabaltijo valstybių likimas jau nutartas, ir jį nepriklausomybę gali išgelbėti tik stebuklas. Jis sužinojęs iš atitinkamų šaltinių, kad viena iš kliūčių anglams susitariti su bolševikais buvo anglų nesutikimas paaukoti šių kraštų laisvę ir nepriklausomybę Maskvos naudai. Su tuo nesutiko anglai, be abejonės, su lengva širdimi sutiko Reicho vyriausybė.

Merkys nebuvo taip pesimistiškai nusiteikęs, bet apsilankymas pas Molotovą jį įtikinęs, kad Natkevičius gal visai neklus, taip manydamas. Molotovas jokiais klausimais kalbėtis su Merkium nepanorėjo, tik griežtoje ultimatyvinėje formoje jam pareiškė, kad Lietuva turi: a) būti mažiausio pasipriešinimo išleist naują raudonosios armijos dalinių toki skaičių, kokį ras reikalingą SSSR vyriausybė, b) tuojau perleisti tų dalinių žinion visus Lietuvos aerodromus, c) sudaryti naują Lietuvos vyriausybę iš asmenų, kurie pasidavė jojalai vykdyti visus Lietuvos įsipareigojimus SSSR atžvilgiu ir d) pagaliau leisti laisvai veikti Lietuvos komunistų partijai. Tik šias sąlygas priėmus ir jį griežtai prisilaikanti Lietuva gali tikėtis, kad jos laisvę ir vidaus santvarka liks nepažeistos.

Merkui nieko kito nebeliko, kaip tik skubiai vyksti namo, pranešti Prezidentui ir Ministeriui tarybai apie šias sąlygas, o taip pat aptarti, kaip šiuo atveju pasielgti.

Urbšas, užsienio reikalų ministeris, dar pasiliekęs Maskvoje, tikėdamasis, kad gal jam pasiseks pasiekti šiek tiek švelnesnių sąlygų.

Grįžęs į Kauną, Merkys tuojau apsilankė prezidentūroje ir padaręs Prezidentui nuodugnią pranešimą. Tą patį vakarą buvo suaukta prezidentūroje Ministerių Taryba padėčiai apevarstyti. Buvo daug kalbėta iki giles nakties. Nuomonės pasiskirstė. Vieni tvirtino, kad ultimatumas tenka priimti su visomis sąlygomis, nes yra didžiausias reikalas išlikti laiko ir, jojalai vykdamas Maskvos reikalavimus, stengtis išvengti konfliktų nors iki karas pasibaigia. Kiti manė, kad geriau pasipriešinti raudoniesiems daliniams, nors dėl aktyvumo pasitraukti vyriausybei su visa kariuomene į Vokietiją. Tema tapo pasalinu, kad Lietuva yra jėga okupuota, o ne savu noru išleido raudonuosius.

Prezidentas Smetona palinko pirmajai nuomenei, ir jo balsas nusvėrė. Buvo nutarta pranešti Maskvai Prezidento vardu, kad SSSR vyriausybės sąlygas jis yra priverstas priimti, o generolas V. Vitkauskas yra įgaliojamas sutikti raudonosios armijos dalinius ant Lietuvos sienos ir pasirašyti atitinkamą aktą. Be to, buvo nutarta kitą dieną vienuoliktą valandą ryto vėl susirinkti visai Ministerių Tarybai prezidentūroje ir aptarti kitus klausimus, susijusius su priimtu ultimatumu.

Kai kitą dieną vienuoliktą valandą ryto ministeriai atvyko į prezidentūrą, ten jau nebebuvo nei Prezidento, nei jo šeimos. Iš tarnautojų patyrė, kad Prezidento žmona dar iš vakaro išsėmėsi daktus į Vokietiją ir pati ten išvažiavusi pro Tilžę su visa šeima. Gi Prezidentas išvykęs šį rytą apie aštuntą valandą. Su juo ir automobiliu atsėdęs vienas adutantų ir vidaus reikalų ministeris. Vienas tarnautojų buvo grįdęs, kad šoferiui buvo pasakyta važiuoti į Kybartus. Merkys čia pat, iš prezidentūros, paskambinęs Virbalio policijos viršininkui ir šaulių būrio vadui pasistengti sulaukyti prezidentą prie sienos, o ministeris Galvanauskas su generolu Vitkausku sėdėjo automobiliu ir nusiskubino į Kybartus. Jiedu tikėjosi pavaišę prezidentą ir įkalbėję grįžti į Kauną, bet jiems nepasisekė: prezidentas jau buvo per senąs sieną, kai jie pasiekė Kybartus.

Kas valgė gerė, o man tenka dabar, sausiai pagirti, — baigė savo pasakojimą Merkys. — Kad bent greičiau pasibaigtų ši nemeta padėtis.

Negi negalėjote numatyti geriausios būsimosios vyriausybės sudėties iš labiau patyrusių veikėjų — paklausiau. — Tokiomis sunkiomis dienomis reikia didelio patyrimo kraštau vairuoti.

Manai, nemėginom! Ir šiaip kombinavom, ir taip, visokius darome pasiūlymus, bet bolševikai visus juos atmesdavo. Pagaliau turėjome priimti tokią sudėtį, kurią jie mums primetė. Gerai dar, kad pasisekė tave ir generolą Vitkauską įbrukti. Norėjome ir Galvanauską, bet bolševikai

IS PIRMOSIOS BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOS LIETUVOJE

(Tęsinys iš pereinio „A. L. B.“ Nr.)

vikai nesutiko, kad į naują vyriausybę įeityt bet kuris anksčiau buvusių ministerių.

Čia pasiteiravau apie tuos kandidatus, kurių visai nepažinojau, ypač svarbu man buvo gauti žinių, kas yra tas M. Gedvilas, ar jis nėra komunistas.

Asmeniškai jo nepažįstu, bet mums buvo pranešta, kad tai senas, rimtas savivaldos darbininkas. Pagal davinius, gautus iš saugumo departamento, jis visai nesidomėjo politiniu gyvenimu. Net mums buvo duota suprasti, kad jis nėra svetimas saugumo departamentui, — nuslypsėjo Merkys. — Visi kiti — tai vis mūsų valdininkai, kurių tarpe gal bus rimčiausias Mickis.

Kaip valdininkai, jie beveik visi formaliai priklausė tautininkų partijai, o kas jie yra sieloje, negi sužinosi, kol dar nepasireiškė darbas. Tik vienas gydytojas Kaganas yra, pagal mūsų žinias, komunistuojantis. Man atrodė, kad pasikalbėjimas baigtas, ir pasikėliau atsivėlinti. Mano nusiteikimas nepakitėjo.

Tu man dar nedavė ataskymo, kad sutinki faktiškai vadovauti vyriausybei, — sulaukė mane Merkys. — Negaliu šiuo momentu teigiamai atsakyti. Turiu gerai pagalvoti, pasitarti...

Ką čia tartis! — pašoko Merkys. — Tu neisi, kitas neis, tai kas gi eis pagaliau? Negi sutikti, kad vyriausybės priekyje atsistotų renegatas ir patsidavėlis Sniečkus, kaip bolševikai buvo mums pasidėję...

Kad nors vienas kandidatas būtų kiek geriau man pažįstamas asmuo, su kuriuo sunki valanda galėčiau pasitarti, jo nuomone ar patyrimu pasikliauti. Bet dabar visi nepažįstami, o gal net tokie, kuriais ir pasitikėti negalima bus. Kad nors Galvanauskas būtų...

Mėginom, bet nieko nepesėm, — susiraukė Merkys. Pats pamėgink, gal tau geriau pasiseks. — Tai kada gi galu laukti ataskymo? Šiandien? Priešpiept, popiet?

Gerai, šiandien, popiet. Išėjęs iš prezidentūros, nuvykau pas Stasį Šilingą. Norėjau su juo pasikalbėti, šgirsti jo nuomonę.

Šilingas buvo vienas iš man artimiausių žmonių, draugas, nors su juo susitikę dažniausiai ginčijomės, nes beveik visais klausimais mūsų nuomonės skyrėsi.

Jis buvo aktyvus, veiklus, trokštas darbo, veikimo, su plačiais asmenybiniais, dažnai net fantastiškais, bet padorus neįsiekšs sau naudos. — Su vėliu iš vien sutikčiau, bet tik dirbti Lietuvos labui, — atsakė man, kai jam priekiau, kad keliučiau iš vienos politinės partijos į kitą, lyg savo nusistatymo neturįs karejistas. Buvo krikščionių partijos veikėjas, o dabar persimetęs į tautininkus, kai šie atėjo į valdžią...

Nebuvau krikščionis demokratas ir nesu dabar tautininkas. Esu Stasys Šilingas, lietuvis patriotas, —

atsakė į mano priekaištą. — Temoano apie mane žmonės, ką nori. Man tai nesvarbu.

Aktyvus, veiklus pastyrėlis, idealistas, visai svetimas savanaudiškumo jausmui, turėjo vieną ypatybę: neturėjo kritiškos uoslės ir lengvai prisiduro, pašalinai įtakai. Pagavęs paklaštą jam mintį, imdavosi fanatiškai ją vykdyti, dažnai išvystydamas ją iki nesąmonės.

Tikėjo kiekvieną žmogumi, su kuriuo jam tekėdavo dirbti, neapkenė ir pyko, girdėdamas savo bendradarbių neigiamus įvertinimus, netikėjo net aiškiems faktams, įrodantiems jų savanaudiškumą ir savos oficialios padėties išnaudojimą.

Antanui Smetonai, net kai jis buvo opozicijoje su partinėmis srovėmis, su kuriomis tuo metu šilingas bendradarbiavo, buvo atsidavęs visa siela; pamatuotai laikė jį didžiausia tuometinės Lietuvos asmenybe ir gaudėsiu bei išmintingiausiu politiku. Buvo juo susižavėjęs dar studentavimo laikais ir tami susižavėjimui pasiliko ištikimas.

Atėjus Smetonai į valdžią, St. Šilingas nuoširdiai apsidžiaugė, nesvyruodamas išsiskyrė su savo senais politiniais draugais ir nuėjo bendradarbiauti su tautininkais.

Tautininkų režimo (santvarkos) raidoje suvaidino vieną didžiausių vaidmenų. Buvo įstatymams ruošti sukurto teisininkų tarybos pirmininkas, kelis kartus teisingumo ministras. Jo buvo paruošti ir įgyvendinti „Smetoninė“ konstitucija, nauji „Seimo rinkimų įstatymai“, davę tautininkams galimybę sulipdyti toki seimą, koks vyriausybės diktatoriškiems tikslams buvo reikalingas, naują „Spaudos įstatymą“, visiškaip panaikinusį spaudos cenzūrą, „Teisumo perversmo įstatymą“, pažėmusį teisumų autoritetą ir susiaurinusį jo savarankiškumą, beveik paverkęs teisumus vyriausybės įrankiu, ir visa eilė kitų įstatymų, nuo kurių vėliau „tautininkiški“ vyriausybės asmenys, tame skaičiuje ir patsai Šilingas, ir šymenai tautininkų partijos veikėjai skaudžiai nukentėjo, kai tie įstatymai buvo jiems pritaikyti, likimui pasitaktus jų neįmardai.

Šilingas niekad neturėjo didesnio autoriteto visuomenėje, bet dabar, dėl pastarosios savo veiklos, pasidarė visų neapkenčiamas. Jį, ne Smetoną, kaltino dėl didėjančių tautininkiškos santvarkos negerumų.

Apie tai šilingas gerai žinojo ir ne kartą turėjo progos įsitikinti, bet nekreipė į tai dėmesio. Jis buvo giliai persimėtimas mintimi, kad jo įstatyminė veikla atkuria senovinę lietuvių kultūrą, senovės Lietuvos santvarką, priartindama prezidento galią didžiųjų Lietuvos kunigaikštėjų galiai. O šie juk sukūrė tokią Lietuvą, kuri jų laikais buvo viena galingiausių valstybių Europoje.

Šilingas nuolat lankydavosi pas mane namuose. Ne todėl, kad rastų savo veiklai pritarimą, bet laikė mane visuomenės garsintuvu. Iš nuo latinių mūsų ginčų lengvai atspėjau jo pažiūrų šaltinį.

(Pabaiga sek. „A. L. B.“ Nr.)

PABALTJO SUSIVIENIJIMAS REIKIA PRADETI DABAR

Prof. J. Kupronis „Drauge“ skelbia tą pačią mintį apie Lietuvį — Latvių susivienijimą, kurią jau prieš pusiimtį metų atskiru veikalu gvidėno vėlionis Dr. J. Šilpas. Tik prof. Kupronis Pabaltijo Susivienijimą pataria įeiti ir Estams.

Ta idėja, anot autoriaus, reikia vykinti dabar pat. Dėl to ypatingai malonu mums, Argentinos lietuviams, nes čia jau keli metai kaip „A. L. Balso“ pastogėje sykiu veikia Argentinos estų draugija „Estonia“, o prieš porą metų ir Latvių Sąjunga Argentinoje prisidėjo. Bendras liki-

KAP. FRIČIS GAISAIŠ, Latvių Sąjungos Argentinoje pirminkas, nuširdus latvių, estų ir lietuvių vienybės šalininkas.

mas suvieniojimo kolonijai bendrai kovai už išlaikymą ir atsteigimą nepriklausomyr ir jau suvienytų Pabaltijo respublikų.

Apie reikalą kurti Pabaltijo Susivienijimą jau dabar pat. prof. Kupronis taip samprotuoja:

Neabejotina, kad visi sutiks su reikalu Pabaltijo kraštams susivienyti, tik gal dangelis manytų, kad tik atstaciūs šios valstybių nepriklausomybės derės siekti jų susivienijimo. Tačiau to nereikėtų laukti dėl dviejų priežasčių. Viena, visų trijų kraštų žymioji dalis geriausios patriotiškos visuomenės, ypač inteligentijos, yra tremtyje. Dauguma pabaltiečių visuose kraštuose gyvena daugiau ar mažiau artumoje, kitur net bendrose stovyklose. Visi jie laukia momento, kada galės grįžti į savo kraštą ir tuo patim visi galvoja apie savo krašto ateitį, galvoja kaip tvarkysis sugrįžę. Tad ši rinktinė inteligentija yra pilnai pajėgi atlikti įvairius paruošiamuosius Pabaltijo kraštų federacijos planus ir paruošti dirvą. Jei būtų tas atlikti ir susitarta tremtyje, tai vėliau, parvykus į savo kraštus, jie galėtų lemiančiai paveikti ir įtikinti ir kitus šių kraštų gyventojus.

Antra, faktas, kad žmonės linke greit pamiršti praeitį. Juk Lietuva, Latvija ir Estija jau kartą buvo vienuo likimo pasmerkto, būtent, rusų okupacija iki I Pas. Karo. Bet pakako atgauti nepriklausomybę, visi pasijuto pakankamai stipriais eiti savais keliais ir, paskendę į kasdieniškos smulkmenos, užsimiršo begalvoti apie tolimesnes distancijos perspektyvas. Yra pavojus, kad taip ir vėl gali atsitikti, ypač kad atkūrimas sugriautų kraštų sudarys daug visokių kitų reikalų ir rūpesčių.

S.E. ASTORGA

LAVALLE 913

T. E. 35 -- 6738

BUENOS AIRES

Nuosavo Namo Pasistatymui

SKLYPAS \$ 1.500-

MONTE GRANDE

PRIES PAT PLENTĄ (RUTA PAVIMENTADA) 205. — GALITE ĮSIGYTI ĮMOKĖJĘ \$ 150. — KADANGI LIKVIDUOJAMA PAGRINDU PO \$ 5 — KVADRATINĮ METRĄ — ARBA NUSTATYTA KAINA. REIKALAUKITE PLANŲ!

S. E. ASTORGA.

MONTE GRANDE. 432 Sklypai. Prieš pat Ruta Pavimentada 205, t.y. tiesiny Av. Gral. Perón, kuri kerta: Lomas de Zamora, Lavallol, Monte Grande, Ezeiza ir iki Cañuelas, su patogiu susisiekimu Super - Pullmanais į Plaza Constitución. Šios žemės randasi 2.000 metrų nuo stoties Monte Grande, F. C. N. G. R. (FCS), didžiausio progreso centre, su didžiąsiam statybom ir mišininio aeroporito Ezeiza įrengimais, žavėtina architektūra. Dėka lengvoms sąlygoms, kuriomis bus likviduoti šie 432 sklypai, kiekvienas gali nusipirkti, dangi pamatinė kaina tik \$5 kv. metrui. Planas patvirtintas 3056-51. Varžytinės (Remates):

Istorinis Dokumentas

1941 M. SUKILIMAS IR LAIKINOJI VYRIAUSYBĖ

Daug esame girdėję apie Tautinį Lietuvos Komitetą, apie Lietuvos Aktyvistų Frontą ir apie Laikinosios Vyriausybės sudarymą antrojo pasaulinio karo metu. Praėjus dešimčiai metų nuo tos vyriausybės sudarymo ir nuo Aktyvistų sukilimo, buv. laikinosios Vyriausybės pirminkas, pulkininkas Kazys Skirpa plačiau rašinėja „A. L. Balso“ Redakcijai išdėstusiu sukilimo priežastis ir sako:

„Su šiuo ir neuzgėstancio protektu į jausmų širdyje mes, Lietuviai, prisimename ir niekad neužmiršime, kaip prieš dešimt metų sovietiskasis okupantas mūsų Tėvynėje - Lietuvoje griebėsi naikinti lietuvius: apie 50.000 žmonių išplėdė iš mūsų tautos tarpo.

Iš slapty sovietiskų dokumentų, patekusių 1941 m. birželio m. 23 d. į rankas lietuvių sukilėjų, mes žinome jog prie čia suminėto aukščiausio laisposio nusikaltamojo darbo prieš žmoniją ir jos civilizaciją Maskvos vyriausybė pradėjo ruošti nuo pat to momento, kaip užkergė Lietuvai 1939 m. spalio mėn. 10 dienos sutartį su Sov. Rusija, lyg ant pasitvėrimo į pavadinama „Draugūnimo ir Savitarpinės Pagalbos“ sutartimi.

Deja, ši ano meto Kremliaus didžioji paslaptis ryškėjo tik palaipsniui, kai 1940 m. birželio 15 d. Sov. Rusija, saulaužydama visus savo iškilmingus įsipareigojimus nepažeisti Lietuvos suverenumo ir jos teritorijos integralumą, klasta ir jėga paglemžė Lietuvos nepriklausomybę ir ėmė be atodros nekaltus žmones areštuoti, ardyti krašto ūkį, išniekinti mūsų tautos šventoves ir griauti visą mūsų kultūrinį ir socialinį gyvenimą.

Joks iš lietuvių pusės pakantumas susilaikyti nuo pasipriešinimo aktyv, kad nesuervintus prieš save sovietiskiojo okupanto, nei kiek nepriklaikė jo nuo grovikiškų darbų mūsų krašte ir nuo pikto pasikėsinimo eksterminuoti mūsų tautos šviesuomenę. Tik po to kai kalėjimai jau buvo sausakimšai prikimišti nekaltų žmonių, kai paaiškėjo, jog kaliniai eityje yra verčiami prisiminti ant savęs nusikaltimus, kurių jie niekad nebuvo padarę, ir kai vis daugiau ėmė pasitvirtinti jog jie yra žiauriausiai kankinami ir sadistiškai nužudomi, tada tik visi pradėjo suprasti, kas tai yra ta sovietinė santvarka tikrumoje.

Tam išryškėjus pasidarė aišku jog ten, kur slaučia sovietinis režimas, ten žmogui, mylinčiam savo Tėvynę, gyvenimo nėra; todėl savaime bren-duo mintis, kad geriau būtų mirti laisvės Kovotojo mirtimi, negu pasiduoti nevilčiai bei leisti save būti sovietiskųjų sadistų žvėriškai nužudytam arba deportuotam į Sov. Rusijos kacetius sistematingam nukankinimui be pėdaiko...

Štai kodėl ryžtingesnieji mūsų tautos elementai apsisprendė pavartoti kraštutinę gelbėjimosi priemonę! Štai kodėl jie slaptai būrėsi į bendrą Lietuvos Aktyvistų Frontą, nepabūdami savo gyvybės, griebėsi plikom rankom nuplėsti šautuvą nuo

rusų raudonarmiečių pečių, patys apsiginklavę, ir 1941 m. birželio mėn. 23 d. įstengė praveisti Lietuvos Tautos sukilimą, nesvyruojant stoti ant barikadų prieš rusų Raudonosios Armijos tankus ir NKVD kulkosvaidžius! Šiuo savo heroiniu žygiu Lietuviai Tauta davė prideramą atsakymą sovietiskajam okupantui...

Nublokškama sovietiskąjį jungtą nuo savo pečių, atstatydama Lietuvos valstybinę nepriklausomybę ir su darydama naują tautinę Krašto Vyriausybę, Lietuviai Tauta nuomonę prieš visą pasaulį ir istoriją Maskvos melą apie neva Lietuvos laisvą įsijungimą 1940 metais į Sov. Social. Respubliką Sąjungą. Iš kitos pusės, tuo savo žygiu ji įspėjo Hitlerinę Vokietiją, jog Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė, o savo laike sukilimo sudėtimis kraujo aukomis dar kartą parodė visiems jog nesame jokia vergų tauta, jog branginame vakary civilizaciją ir demokratines laisves ne vien popieri ir kad esame pasiryžę kovoti už savo tautinius idealus.

Dešimties metų sukaiktis proga nuo 23 birželio mūsų tautos heroizmo akto, tebūna leista man, kaip asmeniui, stovėjusiam Lietuvos Aktyvistų Fronto priekyje, kreiptis šiuo vienu žodžiu į mano kovos draugus — aktyvistus, — kurių šimtai yra tremtyje, o taip pat į lietuvių tremtinius, kaip gyvus ano meto įvykių liudininkus ir į visą lietuviškąją visuomenę visur laisvajame pasaulyje: Nepasiduokime jokiai nevilčiai! Sovietinis okupantas turi ir bus pašalintas iš mūsų krašto! Lietuva vėl taps Nepriklausoma!

Istorinį dokumentą sustiprina ir tas faktas, kad inž. Ernestas Galvanauskas, ilgametis Nepriklausomos Lietuvos premjeras ir buvęs finansų ministeris paleikinėjęs „vyriausybę“, pasišalinęs iš pastarosios ir tapęs Lietuvos Tautinio Komiteto pirmininku Berlyne, pasilieką sudaryti Lietuvos Ministerių Kabineta, kurį birželio 23, 1941 sudarė vadas sukilimo prieš okupantus pulk. Kazys Skirpa. Laikinoji Vyriausybė buvo šios sudėties:

Kazys Skirpa — pirm. ir užs. r. min.; gen. St. Raštakis — Krašto aps. min.; P. Gužas — Vidaus r. min.; E. Galvanauskas — Finansų min.; E. Skripčius — Teisingumo min.; P. Karvelis — Žemės ūk. min.; K. Brunius — Darbo ir soc. aps. min.; A. Macelna — švietimo min.; V. Augustaitis — Susisiekimo min.; A. Gerutis — Propagandos min.; K. Žalkauskas — Valstybės kontrolierius. Lietuvoje kabineto sudėtis buvo modifikuota šiomis pamainomis: Vid. r. min. — V. Nasevičius, Fin. min. — J. Matulionis, Teising. min. — M. Mackevičius; Pramonės min. — A. Damusis; Žemės ūk. min. — B. Vitkus; šviet. min. — J. Ambrazevičius — Brazaitis; Prek. min. V. Statkus; Darbo ir soc. ap. — J. Pajaujis; Savivaldybių — V. Landsbergis; Sveikatos — K. Vencius; Val. kontr. — P. Vainauskas; netrukus Vid. r. min. pakeistas J. Šlepičius ir Prek. min. — P. Vainauskas. N. G.

Dr. LEON ARENDAR Med. Gyd.

Muñiz Ligoninės Klinikos Viršininkas

Plaučių ligonius priima nuo 15 iki 18 val.

AV. GRAL PERÓN 3646 — T. E. 241-0108
Lanus — 4 de Junio

Lietuvių Klūbas

calle BOEDO 737, Bs. Aires

Visi Lietuviai Sutinka PAVASARĮ

Lietuvių Klūbe

calle BOEDO 737, Bs. Aires

Rugsėjo 22 d., 1951 m.

NUO 21 IKI 4 VALANDOS RYTO

PAVASARIO GRAZUOLĖS RINKIMAS IR KITI ĮVAIRUMAI

VYTAUTO BALČIŲNO VADOVAUJAMAS ORKESTRAS "BALTICA" RUŠIA NAUJUS SOKIUS PAVASARIO IŠKILIMAMS

NAUJAUSIŲ MODERNIŲ SOKIŲ MELIODIJAS DAINUOS: LEONARDAS SUBAČIUS

NEPAMIRSKITE

Rugsėjo 22 d., 1951 m.

Pasaulis ir Moteris

MOTERYS DIDEJA

Gal ne visiems yra žinoma faktas, kad nuo 1900 m. labai žymiai yra padidėjęs moterų ūgis. Tais laikais vidutinis moterų ūgis siekė 5 pėdas, jos nešiojo trečio numerio batukus ir buvo tokios trapios, kaip Dresdeno porcelianas. Šiandien šis 100 moterų 36-į ūgis svyruoja tarp 5 pėdų 4 colių ir 5 pėdų 10 colių. Aštuoniolikos metų mergaitės, bendrai imant, nešioja septinto numerio batukus. Žinoma tvirtina, kad apie 2000 metų šis mastas padidėjęs ir kad ateinančio amžiaus gražulių ūgis sieks nuo 5 pėdų 10 colių iki 6 pėdų, ir kad jų batai atrodys kaip smulki makištos.

Šių dienų kuklios mižinės nežino savo pačių pajėgumo. Tačiau, greit sulaužius ir moterų grožio žinovę Ann Delafield sako:

„Atrodo, gamta yra palinkusi sukurti naują amžonių rasę. Už artimiausių 50 metų tamstos pamatysite moterį visiškai išsilavinusią, pasižentusią sportu, kaip pav. futbolą, krepšinį ir rugby. Ji be jokio nesmagumo kapes malkas ir vairuos šėmos automobilį.“

Panelė Delafield yra pastebėjusi, kad lankantys jos grožio mokyklą mergaitės pečiai yra 2 ar 3 coliais platesni už jų motinų pečius, jų pirštai taip pat žymiai didesni ir kad daugelis mergaičių turinčios pasilenkti norint pabučiuoti savo sužadėtinį. Toliau ji sako:

„Dievas žino kas nutiks, jeigu ir toliau jos vartos vitaminus ir kepinis saulėje ir vis augs. Saulėtų valstybių, kaip kad Kalifornija, Texas ir N. Meksika, mergaitės palyginus su šiaurės valstybių mergaitėmis, kaip mižinės prieš nyktukes.“

Ateities mergaitės turėsiančios saugotis saulės pavojaus. Bendrai imant, mergaitės noriai kepinasi saulėje. To pasekoje ant jų veidų atsiranda visa eilė raukšlų. Panelė Delafield tvirtina, kad per 3 mėn. saulėje besikepiant galima 3 metais pasenti ir pastebi, kad jeigu tokiu pat ritmu bus einama ir toliau, tai 2000 metų mergaitės būsiąsios daug senesnės ir raukšlėtesnės, negu kad būtų galima laukti. Saulės spinduliai turi būti naudojami labai atsargiai ir palaipsniui.

2000 metais išorinė išvaizda moterų mažai tesiskirsis nuo vėjų. Taip tvirtina garsum kirpėjas V. Vito, kuris sako: „Apie 2000 metais moterų ūkusena niekuo nesiskirs nuo vyriškos. Daugely atvejų jos užimsi vyriškais darbais, todėl reikės ir savo ūkusena pritaikyti prie vyriškos“. Vitas mano, kad vyriška ūkusena išsiskirsianti didelį palinkimą nešioti perukus. Jis pranešauja, kad moteris nešiosiančios įvairių spalvų ir stilių perukus, atitinkamai namie, baliuose ar ypatingom progom, ar... kad išsis kirti iš savo brolių ir vyrų.

Taip pat yra tikras dalykas, kad moteris pagaliau išmoko priversti

naujųjų madų skelbėjus, kai tie išėina iš ribų, laikytis sveiko proto. Lyg kad visos būtų susitarusios, J. V. moteris atmetė „naujos išvaizdos“ madą: siauras juosmuo, klūbai išsikišę ir labai ligos suknelės, kurių buvo norėta patiekti kaip pirmą revoliuciją po antrojo pasaulinio karo.

Nudien, kada madų piešėjai panoro vėl sugrąžinti madą pabrėžiant siaurus klubus ir plokščias krutines, moteris vėl vienbalsiai pasakė savo „ne“. Jos pirmė vyriškai ūkusena: panašų peruką, trumpesnes sukneles ir mažą skrybelaitę, tačiau atsakė priimti plokščios krutinės madą ir rezervavosi sau teisę turėti natūralaus dydžio juosmenį.

Prieš 25 metus, po pirmojo pasaulinio karo, moteris be jokio protesto sutiko ir pirmė kvailiausias madas, kokios bet kada yra buvusios. Tuomet moteris stengėsi išlaikyti „maišo“ išvaizdą, slėpdamos prigimtus išlinkimus, ir garbino vadinamą vyrišką išvaizdą, iš pradžių mažomis juosmenimis, nešiodamos juostas ant klubų, sutrumpino sukneles netgi aukščiau kelio.

Praeitais metais, pasibaigus pirmajai amžiaus pusei, tos pačios įtakos be paliovos kovojo norėdamos grąžinti po pirmojo karo įvestą madą. Tačiau visuomenė, gal būt atsimindama prieš 25 metus pergyventus nepatogumus, nesutiko priimti krypties, kuri norėta pakreipti madas. Moterų būsiąsios ryškios natūralios išlinkimų linijos, talia tiesesniais ant juosmens, ir nors plaukai bei suknelės yra trumpesnės, moteris atrodo moteriškai.

Tikimasi, kad antrojo amžiaus pusėje moterų mados kiekvienu sykį vis labiau taikinsis prie modernios moters veiklaus gyvenimo. Įvairūs apatinukai ir sujuosamos suknelės turės išnykti, nes vilkėdamos tais drabužiais, moteris negalės užimti tais darbais, kuriais iš dalies dabar dirba, o už 50 metų dar daugiau dirbs.

Galima laukti, kad artimiausioj ateity vilkimi drabužiai bus paprastesni, natūrališkesni ir labiau pritaikinti atominio amžiaus reikalavimams.

„M.“ — P. Gs.

GROZIO SALONAS

Lūda švedienė, savininkė
Sava kremų laboratorija
Plaukų kirpimas — garbanavimas
R. SERRAT 278 — SARANDI

JOSÉ CASAIS —
Martillero Público
Mansilla 4682 — Villa Dominico

ESTANISLAO JESPELKIS —
Secretario

Tuyuti 874 — 4 de Junio
Parduoda žemės sklypus, namus,
sudaro pirkimo dokumentus ir
balansus.

AR AKLEJAI TIKRAI GALĖS MATYTI?

Anglijoje sukonstruotas aparatas, kurį padarė radijo mechanikai ir kuris šio aparato kūrėjų nuomone galės padaryti išistą revoliuciją medicinoje.

Šis aparatas vadinamas „Noial Indicator“, galėsiąs nustatyti ligos diagnozę, išpėti prieš gimimą kūdikio lytį, o svarbiausia, šis aparatas padės akliems matyti.

Taip bent aiškino Londono laikraščiu Sunday Pictorial šio aparato konstruktoriai.

Šis aparatas esąs radijo lempų, kondensatorių ir kitų radijo prietaisų kombinacija. Pacientas atsistoja prieš šį aparatą, šis sugauna žmogaus kūno virpėjimus ir perduoda į tam tikrą ekraną. Konstruktoriai tvirtina, kad gydytojas pažūrėjęs į ekraną, tuojau galėsiąs pažinti ligą.

Teoretikai yra įmanoma aparato pagalba perduoti „matymo bangas“ nuo vieno žmogaus kitam. Jei praktikoje tai bus įrodyta, tai aklijoje poros savaikių pratybų jau galės matyti, nes jų smegenys galės sugauti radijo bangomis perduodamus vaizdus. Aklijoje esą net galės žiūrėti filmų per tam tikrą aparatą pritvirtintą prie kėdės.

— „KAUNO AUDINIAI“ pagaminimo pavyzdžius 80-ties įvairių rūšių šilko medžiagų, pagal meno biuro viršininko B. Saliamono eskizus. Visi tie audiniai gabenami Rusijon arba išvežami užsienin.

PREKYBA POVAINIČIAIS VAIKAIŠ

Amerika, tikstančių galimybių šalis doleriams uždirbti, turi pakankamai žmonių su iniciatyva, kurie vienam doleriui šaltiniui išsistūmą, į jo vietą suranda dar du. Kadangi daugelis tų verslų yra kriminaliniai, „verslininkai“ įsiekio būdų papirkti įstatymų saugotojus.

Paskutinė didelė naujiena, paskyduši Amerikos ir užsienio spaudoj yra susekta prekyba nelegaliai gimusiais vaikais. Į šį skandalą yra įveltas žinomas Brooklynio teislininkas ir asuoni daktaras, taip bent pareiškė Queens County prokuroras Charles Sullivan. Ši gėgė steigė po visą kraštą vaikų farmas ir pardavinėjo kūdikius bevaikėms šeimoms adoptuoti. Ligi šiol yra susekta, kad 300 naujagimių vaikų buvo parduota New York'e ir 30 Queens'e.

Veik visos šių vaikų motinos buvo nepilnametės mergaitės, daugiausia gimnazistės. Jos atvykdavo gimdyti į minėtas „farmas“ (bet buvo tas biznis vedamas ir vienoj savivaldybės ligoninėj), ir čia surasdavo lengvą būdą nusikratyti nepagėdaujamu prieaugliu: su daktarais pasirašydavo sutartį, kad jos leidžia vaikus adoptuoti.

Daktarai turėdavo taip pat nemazą kiljuntį įsiekiančių tokių vaikų adoptuoti už pinigų arba tiksliau sakti pirkti. Vaiko kaina nuo 1.400 dolerių iki 4.500 dolerių. Ši gauja uždirbdavo iš vaikų prekybos apie 100.000 dolerių per metus, sako valstybės gynėjas Sullivan. Mergaitėms — motinoms duodavo nuo 300 iki 800 dolerių už atsisakymą nuo motinos teisių.

Plačiausia išbujojusios tokios vaikų gimdymo ir pardavinėjimo vietos buvo išbujojusios Bostone, Baltimorėj ir Miami.

Kasdieniniai Reikalai

RYDZ SMIGLY ŽMONOS NUŽUDYMO PASLAPTIS

Liepos 18, 1951, prie Monte Carlo po tiltu maisto tapo atrastas velionies Lenkijos maršalo Rydzo Smigly našlės, Martos Rydzo Smigly lavonas. Buvo nuplauta rankos, kojos ir galva.

Paryžiaus policija mano, kad ją nužudė jos pačios tautiečiai, kuriems ji buvo paskolinusi pinigų, iš 750.000 frankų sumos, jos gautų už parduotą savo vyro garbės kardą. Dar gyvenančio Lenkijoje ji pažinojo kai kuriuos savo tautiečius, kurie tremtyje pavirto narkotikų šmugelinkais.

— GRAŽINA ELISONAITĖ, Brooklyn, N. Y., Vytauto Didžiojo universiteto velionio prof. Jurgio Elisono dukte, išskrido į Vokietiją aplankyti savo tėvėlių kapus. Gražina Elisonaitė šį pavasarį baigė vieną New Yorko kolegiją.

— F. KUMPAITĖ, buv. „Darbininko“ intertypo operatoriaus Jono Kumpos dukte, dirba JAV laivyno departamente Washington'e, o sūnus Petras yra vieno Baltimorės dienraščio reporteris.

— GIEDRĖ ZAUNIOTĖ, dain. V. Jonuškaitės dukte, perėjusi į antrą chemijos kursą Marymount kolegijoje.

— LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS Worcesterstyre, Mass., turi suorganizuotą chorą, kuris pajavairina klūd būvakus, piknikus.

— BR. BUDREIKAITĖ, dantų gydytoja iš Brockton, Mass., neseniai išstėjęsi už Amerikos armijos pulkininko dr. Tenter.

Argentinos lietuvaičių — jaunųjų būrelis Buenos Aires Lietuvių Klube 21. 7. 51. Centre, baltai pasipuošusi, gimnazijos mokinė Juana Beatrice Paserbskaitė, kurios 15 metų amžiaus suakuties progą, jos tėvai, gerb. Andrius ir Marija Žvirgždaitė Paserbskai, Lietuvių Klube suruošė valės, kuriose dalyvavo virš pusantro šimto gražaus lietuvių jaunimo ir šeimynų. Šis yra vienas iš daugelio paveikslų, fotografuoto padarytų šių vašių progą.

Nors okupantai labai kaupino Borisą Dauguvietį bet jo dukte aktorė iš tremties negrįžo pas savo tėvą artistą, bet atvykusi Kanadoje vaidina lietuviškas darbininkams. Ji Hamiltone apie save susipatė gražų dramos mėgėjų būrelį. Repertuare turima jau keletas veikalų. Šis dramos teatras daro ir išvykas. 1951 m. gegužės mėn. 20 d., Londono lietuviškas minint Motinos Dieną, Hamiltoniškai Londone pastatė „Dr. Vinčą Kudirką“ — 4-rių veiksmy dramą, kurią atkūrė H. Kadinskas ir J. Palubinskas pagal to paties vardo Kazio Indūros veikalą.

Londono lietuviams buvo tai tikrai rėta ir brangi kultūrinė pramoga. Didžiojo varpininko gyvenimas ir kovą dėl Lietuvos gyvalto stjo scenoje prieš žiūrovų akis.

— STASIS ROMOS VIEGAITIS gimtadienio progą 11. 8. 1951 jos tėvas p. Klemensas Viečas suruošė labai puošnią vakarienę, kurioje dalyvavo pp. K. Šulnaitis ir A. Geigal, F. Vaitkevičius, gen. T. Daukantas, A. L. Balso, red. K. Norkus, J. Petrukevičius, A. Tumina, E. R. Opelevidai, S. Rutkus, p-lė A. Kisevičiūtė, ponė P. Vaitienė su sūnumis ir kiti p. K. Viečo ir iš tremties atvykusios jo dukters draugai. Fotografavo J. Zubrickas.

— MOKYTOJA A. MIKENAITĖ (MIQUENAS), kaip moterų peronis čiu delegatė, iš Comodoro Rivadavia buvo atvykusi į Buenos Aires. Dalyvavo „Peron“ — Eva Peron“ nominacijos išlaidėse 22. 8. 51, aplankė mokslo įstaigas, „A. L. Balso“ Redakciją ir 30. 8. 51 grįžo atgal į Santa Juana, Comodoro Rivadavia, kur mokytojauna su savo sesute Paulina valstybinėje mokykloje, šale savo tėvų namų.

— BERNARDAS SURVILA praneša, kad jo madų salione, Esmeralda 823, Bs. Aires (TE. 31-8446-4827) rugsėjo 17, 18, 19, ir 20 dd., 17 val. įvyks moteriškų modelių pavasarinų ir 1951 metų žiemos sezono paroda. Norinčios pamatyti modelių parodą, prašomos pasiskirti dieną telefonu.

— GRAŽINA GUSTAITYTĖ — KRIVIOKIENE, surinkusi ir išleidusi suvalkiečių liaudies dainų rinkinį Europoje, dabar su savo vyru, Prof. D. Krivicku, gyvena Chicagoje. Iš ty dainų valstelių dainininkas V. Petravičius sukūrė paveikslą „Meno Gimtinė“, kurią laimėjo dovaną Chicago Meno Instituto parodoje, 1951.

— NIJOLĖ STADALNIKAITĖ, iš tremties atvykusi moksleivė, pradeda gražiai rodytis skambindama pianu per Stamford, Conn., radijo stotį, garsindama lietuvių vardą.

* Šypsena ir juokas šeimose — tai saulės spindulys dangaus mėlynėje.

Danutė Gilydienė
kirpimo — siuvimo mokytoja
Rie Cuarte 3244 Buenos Aires

Lietuvos tilto atminimai

Jau pusėtas laiko galas, kaip aš tįsau ant šėsupės. Jan daug vandens praleidau į Baltijos jūrą; daug žmonių asarų ir prakaito nuplaukė drauge su vandeniu; daug kojų, kurios ma ne mindžiojo, supuvo kapuose... Pagimdė mane Lietuvos miškas; išvedė į žmones lietuvių rankos; nuo Lietuvos žirgų kanopų pirmą kartą sudundėjau...

O tvirtas buvau tiltas!... Dar pamenu tuos laikus, kada ponai važinėdavo, o žydai vaikščiojo pešiomis. Perlekia, būdavo, karieta, ketvirtu kinkytą — aš nė nejauciu!... Sūeis viso miesto žydai prieš „neštinę“ nuodėnių skandinti — aš nė link... Pervaziuos storiusias klebonas — aš nė krust... Dar man smagiau, kad išlaikau. Arba pavasari, pradėjus eiti lyti, ponpalikai sustoję žiopsio ir laukia, kada mane parmus lytis.

— O, jūs, žioplai, — manydavau — aš nė toks lepus, kaip jums atrodo! Mane nė nešiotės angino! Nuplaukia sau lytis, o aš, kaip stovėjan, taip ir stoviu.

Taisybė pasakius, tai ir lytiavos be reikalo styryje — tik man garbė mažina.

Tvirtas buvau. Vieną kartą važiuoju smarkiai per mane du vežimai priešais vienas antarą, ir pora žydų, iš išgąsčio norėjusių pasislauti, nusmuko į upę. Nuo to laiko uždausta buvo greit per mane važiuoti, ir abiejose mano galuose pastatė stiebelius su lentomis ir lietuvišką parašu: „Žingine“.

Nors man nesmagu buvo tas vaivimas žingine, neleidžias nė padundėti gražiai, bet jeigu tai žmonių naudai, tegu sau...

Stiprus buvau. Niekad nė taisyti manęs nereikėjo. Ir kašin kaip ligai būčiau laikęs ne taisytas, kad nė rūnų valdininkai. Tai bent ypatingi padarai — tegu

juos galas! Girtuokliai neišpasakytai: pila ir pila, o degtinė vis nubėga — tarytum štai nuo manęs vanduo belyjant. O kai sukeikis, tai net per mano sijas drebulys pereina, nors rūnų kalbos nesuprantu. Bet ypač link viešą pinigą vogti, — tai dalyka, galima sakyti, įvedė į sakramentus. Juk ir iš manęs pelnė ir tik jie man sveikata atėmė.

Vaikštinėjo sykį manim apskrities viršininkas Kopejkolubovas ir apskrities inžinierius Nikčernickis.

— Žinot ką, ponas inžinieriau, — tarė staiga viršininkas: ar negalima būtų pataisyti šitą tiltą?

— Susimildamas, pone viršininke! Juk tiltas sveikas, tvirtas, — atakė inžinierius, dar nesuprasdamas.

— Na, už konsilium gydytojai palma kad ir iš sveiko, jei tik nori gydytis.

— Aa! Dabar suprantu... Gerai... Ką jodu tarėsi toliau, nė negirdėjan.

Visi mano plyšiai šypsojosi, kad mane pakietino taisyti. Mane taisyti! Buvau jau užmiršęs tą atsitikimą.

Tik po dviejų savaitių ateina žydus, visaf nepažįstamas. Apžiūrėjo mane iš virsaus: čia lazda pabardė, ten koja paspyrė. Paskui apžiūrėjo iš apačios, nusiavė kojas, įbrido į upę, pagrainė vandenį, polius ir apsisuko išlipo į krantą. Čia sustojo, paskačiavo pirštais ir greit ėmė autis batų, tuo tarpu pusbalis bambėdamas:

— Gerai... Jie nori uždirbti, bet ir man išteks... pasidalyšime... kasmet uždirbsime betaisydami... Ir nuėjo. Man net koku pasidardė. Argi iš tikrųjų rengiasi mane taisyti? Pasirodė, iš tikrųjų.

Viršininkas su inžinierium ūmu laiku susėjo viską į kainuotį, gauti patvirtinimą, o žydus apsiėmė pristatyti medžiagą ir atlikti darbą. Priež medžių, pradėjo taisyti, planstyti, ir vieną dieną mane uždardė.

Be reikalo privežė medžių, nes man iš jų nieko neprisidėjo. Tik tai skiedrų pritaė, kad visi matytų. Mane taip pat vargino: čia pasklutavo, ten pabliavo, ten paskutinėje — ir tiek. Tiesa, poškino, beldėsi daug: mat, dirbo. Tik man nuo to darbo įsisuko liiga. Rytąjauš dienų, pamenu, buvo prekmėtis. Žmonių ir pilnais, ir tuščiais pervaziavo nemaža. Per vieną dieną nieko, o vakare ėmė mane krestti drugys. Kitą dieną važiuojo šieno vežimas. Kad nudiegs man kairiąją pašonę! Pusę dienos buvau į tą šoną pakryps. Nuo to laiko man kasdien šis tas tenkė. Pasijutau, kad aš jau nė tas tiltas, kaip kitąsyk.

O ką darėsi? Kad ir palieges, tarėnau žmonėms toliau. Bet arkliai jau nesibaldė. Likau visai be parašo.

Dabar, sakau, manęs jau nejudins. Kur tau?!

— Turiu jį surusinti, — istarė kiti, praoga viršininkas, šnairai patifirėjęs ir mano šonus.

Lankiau, ką man darys. Įdomu buvo žinoti, ko dabar imsis smarkusis Lietuvos tilto rusintojas, jau sykį nepasisekus. O jo tuo tarpu sumanyta man pritaikyti baisiausią dalyką —

prievartą. Kad nors gerumu, te, kad ir jaustum neteisėjus siekimus, vis rodos, nė taip sunku ir biauuru. O čia prievarta!

Sumanė, matot, išmesti mano dalis, dar lietuvių ranka darytas, ir jį vietoje įstatyti naujas, pagamintas rusiškų būdu, viršininkui prižiūrint. Iš pradžių buvo nuspręsta statyti visai naują tiltą, tik žemonės pradėjus rėkti, turėjo pasitenkinti „pataisymu“.

Šauliai viršininkas tą patį inžinierių ir sako norįs to ir to, taip ir taip. Inžinierius (žiūrint toks tikslai pelių perkūnas, o koks gabus pinigams griebti!) mato, kad neteisėybė sumanyta, bet sutinka prisidėti ir dar pats primena, kad vieškeliuose esą dang tiltelių, kuriuos irgi galima būtų surusinti. Tik žiūrėk man! Dar būtų lenkas, katalikas, o rusams padeda rusinti Lietuvos tiltus...

Darbą paėmė jau mūsų pažįstamas žydus, inžinieriaus didžiausias bičiulis.

Priežė baisybė medžiagos, mane vėl uždardė, ir prasidėjo darbas. Triukšmo buvo kur kas daugiau, negu pirmą kartą taisant. Vyrelė tu mano! Kaip ėmė draskyti mane, tai sakau, bus man paskutinioji. Dar laimė, kad išgelbėjo inžinieriaus ir rangovo godumas. Viršininkas nė nesuprato.

Matot, kad mažiau reikėtų pirkti naujos medžiagos, tai įsakė darbininkams, žinoma, geriau atlygindami, naktimis taisyti ir obliuoti senas išmestas mano dalis. Iš vakaro buvo jos senos, o iš ryto jau naujos ir tinkamos.

Tokiu būdu atgriebiau atgal daug lentų ir sijų, nors susilpnintų, bet vis dėlto savo ir tvirtesnių už naujus prie diu. Dava štai ir vienos pusės naujus polius, — jau apie menkesnes dalis nė neminėsiu. Tai man poliai! Kreivi, ploni, ir dargi įstatyti į žemę viršininkas, mat, kad per vandenį nė taip šynus būtų jų plonumas. Ar tai žiems tiltą laikyti? Karvelidai dar per menki!

Tai, dabar toks ir tiltas iš manęs. Važiuoja tuščiomis, o aš siūbiuju, tarytum supynės, eina peščias — aš siūbiuju; šunelis šuoliais perbėga — aš irgi siūbiuju. Sakau, kad nebūčiau atgriebs nors keletą savo senų

lydzio taisydami.

Rusinią pradėjo uždrausdamas var toti lietuvių kalbą ir raštą.

— Viešoje vietoje, — istarė viršininkas, — turi būti vartojama rusų kalba.

Užtepe tad buvusį lietuvišką parašą ir parašė rusiškai: „šagom“.

Bet šitas pasikeitimasis uždrausti lietuvių kalbą nepavyko. Naujas parašas patiko tik vėrsaičiams, seniūnams ir piemenims: būdavo, eina porą jį lėčiau ir mėgina tartum rusiškai kalbėti. Tačiau arkliai, išvėdę rusišką parašą, pradėjo baidytis. Trumpu laiku sudaužė keletą vežimų, sužėdė arba suvažinėjo keletą žmonių —

na, ir turėjo rusišką parašą pašalinti. Nors lietuviško negražino, bet arkliai jau nesibaldė. Likau visai be parašo.

Dabar, sakau, manęs jau nejudins. Kur tau?!

— Turiu jį surusinti, — istarė kiti, praoga viršininkas, šnairai patifirėjęs ir mano šonus.

Lankiau, ką man darys. Įdomu buvo žinoti, ko dabar imsis smarkusis Lietuvos tilto rusintojas, jau sykį nepasisekus. O jo tuo tarpu sumanyta man pritaikyti baisiausią dalyką —

prievartą. Kad nors gerumu, te, kad ir jaustum neteisėjus siekimus, vis rodos, nė taip sunku ir biauuru. O čia prievarta!

Sumanė, matot, išmesti mano dalis, dar lietuvių ranka darytas, ir jį vietoje įstatyti naujas, pagamintas rusiškų būdu, viršininkui prižiūrint. Iš pradžių buvo nuspręsta statyti visai naują tiltą, tik žemonės pradėjus rėkti, turėjo pasitenkinti „pataisymu“.

Šauliai viršininkas tą patį inžinierių ir sako norįs to ir to, taip ir taip. Inžinierius (žiūrint toks tikslai pelių perkūnas, o koks gabus pinigams griebti!) mato, kad neteisėybė sumanyta, bet sutinka prisidėti ir dar pats primena, kad vieškeliuose esą dang tiltelių, kuriuos irgi galima būtų surusinti. Tik žiūrėk man! Dar būtų lenkas, katalikas, o rusams padeda rusinti Lietuvos tiltus...

Darbą paėmė jau mūsų pažįstamas žydus, inžinieriaus didžiausias bičiulis.

Priežė baisybė medžiagos, mane vėl uždardė, ir prasidėjo darbas. Triukšmo buvo kur kas daugiau, negu pirmą kartą taisant. Vyrelė tu mano! Kaip ėmė draskyti mane, tai sakau, bus man paskutinioji. Dar laimė, kad išgelbėjo inžinieriaus ir rangovo godumas. Viršininkas nė nesuprato.

Matot, kad mažiau reikėtų pirkti naujos medžiagos, tai įsakė darbininkams, žinoma, geriau atlygindami, naktimis taisyti ir obliuoti senas išmestas mano dalis. Iš vakaro buvo jos senos, o iš ryto jau naujos ir tinkamos.

Tokiu būdu atgriebiau atgal daug lentų ir sijų, nors susilpnintų, bet vis dėlto savo ir tvirtesnių už naujus prie diu. Dava štai ir vienos pusės naujus polius, — jau apie menkesnes dalis nė neminėsiu. Tai man poliai! Kreivi, ploni, ir dargi įstatyti į žemę viršininkas, mat, kad per vandenį nė taip šynus būtų jų plonumas. Ar tai žiems tiltą laikyti? Karvelidai dar per menki!

Tai, dabar toks ir tiltas iš manęs. Važiuoja tuščiomis, o aš siūbiuju, tarytum supynės, eina peščias — aš siūbiuju; šunelis šuoliais perbėga — aš irgi siūbiuju. Sakau, kad nebūčiau atgriebs nors keletą savo senų

Lietuviška

Dantų Klinika

Consultorio Dental 'Pavón'

N. Krukauskas

Savininkas

DIREKTORIAI DANTYS — KARČONĖS —
BLOMBAVIMAS — DANTŲ TRAUKIMAS
(Dantistai diplomuoti viet. Universitete)
Pritimama: Pirmad. — trečiad. — penktad. 14-20 val.
Susikalsama įvairiomis kaibomis

PATARIMAI VELTUI DARBAS GARANTUOTAS
Av. Pte. PERÓN (buv. Pavón) 488, — AVELLANEDA.
(Priešais Avelanados geležinkelio stotį)

VASAROS SAPNAS

Pažadėjan kartą mėnesini patylias dar priskinsiu jam lelijų iš vandens ir vainiką pšiuo ilgą — šimto mylių ir apjuosiu pilį, kur jisai gyvena.

Mėnuliuska jaunas ėmė — patikėjo! Dėbeslaidis leidos ežero gelmen. Paprašiau patkuolio greituočio vėjo; jis užpylė pilį bangom didelėm.

O mėnulis vargšas dar labiau pabalo ir už dėbeslį verkė lietušiu... Senas gluosnis vėją bardamas pagavo ir lelijos verkė supdamas ratu.

O ir man taip liūdna, kad mėnulis verkė... [kė]

Kad vėjų gluosnis barė už mane, Kad lelijos baltas akutes sumerkė, Ir...kad visa visa buvo tik sapne...

A. B.

